БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЕЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

3 верасня 1994 г.
Субота
№ 96(13813)
Кошт у розніцу 10 рублёў
Выдаецца з 1921 года

У НУМАРЫ:

Малюе Віктар ДУБОВІК

Свята, якое заўсёды з намі

Працягваецца свята беларускага пісьменства і друку. Яно адзначаецца ўрачыстымі вечарынамі, багатымі выставамі, якія выклікаюць цікавасць у людзей.

Сёння ў Сафійскім саборы ў Полацку пройдзе канцэрт камернага хору. А ў Полацкім музеі беларускага кнігадрукавання адбудзецца "круглы стол" па праблемах нацыянальнага кнігавыдання. Заўтра старажытны Нясвіж будзе вітаць рэспубліканскае свята паэзіі. А ў нядзелю ў мінскім парку імя Горкага пройдзе фестываль беларускай прэсы.

Фота Сяргея БРУШКО.

Работнікам культуры і друку, творчай інтэлігенцыі Беларусі

Сёлета наша дзяржава ўпершыню адзначае Дзень беларускага пісьменства і друку. Гэта не толькі прафесійнае свята працаўнікоў сферы культуры, але і наша агульнанацыянальнае свята. Пісьменства і друк — неад'емная частка нацыянальнай культуры, духоўнага жыцця грамадства.

Беларусь мае багатую духоўную спадчыну, валодае вялікім навуковым і культурным патэнцыялам. Нам ёсць чым ганарыцца, ёсць на чым будаваць новае жыццё. Наш шлях у будучыню асвятляюць імены Ефрасінні Полацкай, Кірылы Тураўскага, Францішка Скарыны, Янкі Купалы, Якуба Коласа, Максіма Багдановіча, многіх іншых выдатных сыноў і дачок Бацькаўшчыны.

Старонкі сучаснай гісторыі і культуры Беларусі пішуцца сёння руплівай працай народа, дасягненнямі творчай думкі. Нягледзячы на ўсе цяжкасці пераходнага перыяду, мы лічым культуру, кнігавыданне, перыядычны друк важнейшымі накірункамі дзяржаўнага будаўніцтва. Мы разлічваем на актыўны ўдзел у рэфармаванні грамадства, у нацыянальна-культурным адраджэнні ўсіх атрадаў творчай і навуковай інтэлігенцыі.

Сардэчна віншуем вас са святам — Днём беларускага пісьменства і друку.

Прыміце мае шчырыя пажаданні моцнага здароўя, шчасця і дабрабыту, новых творчых набыткаў на карысць роднай Беларусі.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА,
Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.
2 верасня 1994 г.

Кур'ер "ЧЗ"

Здзек са святыні

Стаяў звонкі жнівеньскі поўдзень, калі і сонца, і дрэвы, і травы спяваюць на зыходзе лета гімн вечнасці прыроды. Нішто, здавалася, не магло азмрочыць у такія мінуты ўзвышанага настрою ўдзельнікаў навукова-творчай экспедыцыі "Дарога да святыняў", прысвечанай святкаванню Дня беларускага пісьменства і друку. Мы прыбылі па намечанаму маршруту ў вёску Крошын, каб сустрэцца з вучнямі і настаўнікамі мясцовай школы, якая носіць імя іх славутага земляка Паўлюка Багрыма, ды пакланіцца магіле народнага песняра.

У школьным музеі рамёстваў і быту ўсё дыхае памяццю пра юнага бунтара, паэта і каваля-умельца. Тут захоўваюцца некаторыя яго работы па металу — застылыя карункі ненапісаных паэм. Стары і малы прыходзяць сюды па натхненне, па казку... І твары людзей, якія нас сустракалі, былі адзначаны гэтай духоўнасцю.

Але, быццам нечаканы ўдар з-за вугла, — вестка аб вандалізме на мясцовых могілках. Мы паспяшаліся да запаветнай магілы і ўбачылі, што менавіта яна аказалася зняслаўленай: узведзены пяць гадоў назад медны помнік Паўлюку Багрыму разграблены. З магілы вынесены ўмела выкаваныя з медзі кветкі... Нас не цікавіла, ці за трыццаць срэбранікаў прададуць выкрадзенае сучасныя Іуды, нас уразіла, што Баранавіцкая пракуратура не ведае, калі адбылося аграбленне, і нават не завяла справы па такому абуральнаму факту!

Адразу ўсё паблякла вакол: ужо не адбівалася ў нашых душах ззянне дня, не спявалі чароўныя птушкі натхнення... Горкая чаша адчаю выпіта да дна. Аднак менавіта яна прыдала ўдзельнікам экспедыцыі рашучасці нястомна ісці далей маршрутамі народнай культуры і несці сваю місію духоўнасці і асветы па ўсіх дарогах, якія вядуць у храмы душ чалавечых.

Валянціна МЕНШЫКАВА, кар.БЕЛІНФАРМа, удзельнік экспедыцыі "Дарога да святыняў".

Прэзідэнт будзе падтрымліваць інтэлект

1 верасня з нагоды агульнага свята — Дня ведаў — прэзідэнт рэспублікі Аляксандр Лукашэнка сустрэўся з прафесарска-выкладчыцкім саставам і студэнтамі Беларускага дзяржаўнага педагагічнага універсітэта.

Прэзідэнт выказаў некаторыя канцэптуальныя палажэнні, якія датычаць вышэйшай школы адукацыі і інтэлектуальнага стану грамадства ў цэлым. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ён мае намер падтрымліваць інтэлект грамадства, але проста так, падкрэсліў ён, нічога не даецца, таму будзе і адпаведнае патрабаванне. Прэзідэнт адказаў на шэраг пытанняў, якія датычылі ў асноўным праблем матэрыяльнага і сацыяльнага забеспячэння студэнтаў, у прыватнасці, адсутнасці і дарагоўлі жылля, нездавальняючага медыцынскага абслугоўвання студэнтаў. Былі таксама ўзняты пытанні, звязаныя з беларускай мовай, стажыроўкай спецыялістаў за мяжой.

БЕЛІНФАРМ.

Бронзавы бюст – дыпламату

Бронзавы бюст першаму рускаму консулу ў Японіі беларусу Іосіфу Гашкевічу ўрачыста адкрыты ў пасёлку Астравец, дзе некаторы час жыў дыпламат. Падзея прыўрочана да святкавання Дня беларускага пісьменства і друку.

На пастаменце на беларускай, рускай і японскай мовах напісана імя і прозвішча вядомага дыпламата, а таксама годы яго жыцця. Іосіфу Гашкевічу, які быў таксама даследчыкам і буйным вучоным-філолагам — аўтарам першага японска-рускага слоўніка і шэрага навуковых прац, прысвечана экспазіцыя ў бібліятэцы мясцовай вёскі Малі, дзе знаходзіўся маёнтак, які належаў роду Гашкевічаў. Сабраныя тут кнігі, фатаграфіі, копіі розных дакументаў, большасць з якіх паступіла з Масквы ад даследчыка Віталя Гузанава, з цягам часу складуць аснову мемарыяльнага пакоя-музея дыпламата.

На ўрачыстым адкрыцці помніка прысутнічалі жыхары пасёлка і навакольных вёсак, супрацоўнікі расійскага і японскага пасольстваў у Беларусі, госці з Мінска.

Камунальная маёмасць – з малатка

За мінулыя 7 месяцаў Брэсцкі гарвыканкам сумесна з Міжнароднай фінансавай карпарацыяй правёў шэраг аўкцыёнаў, на якіх былі прададзены аб'екты на агульную суму 4295 млн.рублёў.

На апошнім аўкцыёне было прададзена 8 магазінаў і адзін рэстаран, а таксама права на арэнду двух памяшканняў. Атрыманая сума склала 8930 млн.рублёў і перавысіла аб'ёмы папярэдняга аўкцыёну ў 3 разы.

Большасці прададзеных аб'ектаў змена ўласніка пайшла на карысць: палепшыўся іх знешні выгляд і інтэр'ер, пашырыўся асартымент тавараў і паслуг, палепшылася якасць абслугоўвання.

Чарговы аўкцыён у Брэсце адбудзецца 14 верасня. На ім плануецца выставіць аб'екты як гарадской, так і абласной камунальнай маёмасці.

Нядаўна прайшоў першы аўкцыён у Кобрыне. На яго было выстаўлена 10 аб'ектаў: два магазіны, адно кафэ, 4 кіёскі, 4 свабодных памяшканні і адзін аб'ект незавершанага будаўніцтва.

Аўкцыён прынёс гарадской казне 1226,8 млн.рублёў.

Святлана КУЛІКОВА.

Па малаку ног не павалаку

На аптэкарскіх вагах дзялілі на Лепельшчыне партыю камбікармоў, якая была накіравана ў гандаль, паводле слоў прэзідэнта, для таго, каб не скармлівалі жывёле хлеб. Мяркуйце самі, камбікорм тут выдавалі толькі за здадзенае малако і па... 45 грамаў за літр.

Цікава, каму прыйшла ў галаў такая "геніяльная" ідэя рэалізацыі гэтай прадукцыі? Думаецца, не прэзідэнту. Дарэчы, а што рабіць курам і свінням, якія, на няшчасце, не дояцца? Мабыць, працягваць есці ўжо дарагі хлеб.

Старасць трэба паважаць

Шэраг рашэнняў, якія хоць крыху падсалодзяць нялёгкае жыццё пажылых людзей, прыняў нядаўна Бешанковіцкі райвыканкам.

Прадугледжаны дадатковыя льготы і перавагі для гэтых людзей за кошт сродкаў мясцовага бюджэту, стварэнне фондаў сацыяльнай дапамогі, правядзенне камерцыйных мерапрыемстваў. Прадпрыемствам і арганізацыям рэкамендавана стварыць дамы-інтэрнаты для састарэлых.

Уладзімір МІХНО.

Сямідзесяты... першы званок

У мінскай школе-ліцэі № 16, як і ўсюды, у Дзень ведаў адбылося свята першага званка. А самы першы званок наогул прагучаў у гэтай старэйшай навучальнай установе 70 гадоў таму. 1 верасня гэтага года цяперашняму будынку школы споўнілася 30 год.

Дырэктар школы Анатоль Лявонавіч Стук пажадаў шчаслівага плавання школьнаму караблю па моры ведаў і далей. Будынак сапраўды напамінае карабель з вельмі ўтульнымі, чыстымі, добра абсталяванымі класамі, кабінетамі-"каютамі". Нядаўна тут адкрыўся яшчэ адзін камп'ютэрны клас.

Вучням вельмі пашанцавала на настаўнікаў. Калектыў тут вельмі згуртаваны і творчы. Многія працуюць па 30 гадоў. І гэта дае плён: 90 працэнтаў вучняў паступаюць у ВНУ, каб потым ізноў вярнуцца ў родную школу — але ўжо настаўнікамі.

Адна з іх — Халецкая Кацярына Пятроўна — будзе вучыць першаклашак.

Валянціна СКАРЫНКІНА.

Курсы валют на 2 верасня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	2812	2900	1776	1835
"Дукат"	2780	2870	1750	1830
"Прыор"	2850	2890	1800	1825

РЭПАРТАЖ У НУМАР

Артыст шчаслівы і без грошай

Калі на гарадскіх вуліцах раптам з'явіліся дзяўчынкі ў святочных школьных сукенках і хлопчыкі ў адпрасаваных сініх касцюмах, зрабілася зусім відавочна — настала восень. А разам з ёю распачаўся чарговы тэатральны сезон і, натуральна, заняткі ў Беларускай акадэміі мастацтваў. Дзе, нагадаю, сёлета зноў быў самы вялікі абітурыенцкі конкурс.

Сярод стракатага натоўпу студэнтаў тэатральнага факультэта было зусім няцяжка "пралічыць" першакурснікаў — па асабліва прыўзнятым настроі, падкрэсленай уласнай значнасці і незалежнасці. Яны ўжо атрымалі свае студэнцкія білеты, прадэманстравалі "калегам", на што здольныя, і цяпер збіраліся зноў наведаць Батанічны сад — як рабілі тое пасля кожнага ўступнага экзамену.

Карыстаючыся гэтым незанятым часам, я вырашыла пацікавіцца, як ім уяўляецца іхняя будучыня, калі, здаецца, усе мары, нарэшце, спраўдзіліся. Аказалася, што будучыня чакаецца вельмі суровая.

— Першыя два гады да нас будуць прыглядвацца, хто чаго варты, — паведаміў Валодзя Кампанеец з Радуні. — А потым, магчыма, з кім-небудзь і развітаюцца назаўсёды. Бо ёсць рэчы, якім яшчэ можна навучыць, а ёсць іншыя, "ад Бога". Але асабліва крыўдна будзе "вылецець" ні за што, таму, хутчэй за ўсё, прыйдзецца строга прытрымлівацца навучальнага плана. А што далей?.. Аблокі. Пратрымацца б гэтыя два гады, а потым пабачым.

У акадэмію Валодзя прыйшоў адразу пасля школы, але ўжо паспеў паспрабаваць сябе і ў бардаўскай песні, і ў маляванні, а вось цяпер... Апасенняў за будучыню ў яго дастаткова, хіба што адно не хвалюе наогул — матэрыяльнае пытанне: "Бацькі дапамогуць, буду эканоміць... Ды хіба гэта галоўнае?".

Сяргей Сахно пра рэжысёрскую спецыяльнасць марыў яшчэ два гады таму, калі спрабаваў паступіць на акцёра — "у рэжысёры" зусім юных не бралі, а Сяргей толькі скончыў школу. Але ў той раз нічога не атрымалася, і, хто ведае, ці не да лепшага? Для пісьмовага аналізу ён выбраў п'есу Чэхава "Дзядзька Ваня". Чаму — тлумачыць адмовіўся:

— Ведаеш, гэта вельмі доўгая гісторыя, і пачынаць трэба здалёк... Давай прасцей: выбраў таму, што проста добрая п'еса. На жаль, зараз людзям не да тэатра, яны іншым занятыя, думаюць пра іншае... Вось у 60-я — тады, сапраўды, часы былі! У тэатральныя інстытуты конкурсы ішлі па 300 чалавек. Але я ўпэўнены, што ўсё яшчэ вернецца. Не можа чалавек думаць адно толькі пра страўнік. Будуць і гледачы, і аншлагі... А я буду займацца тым, што мне на самай справе цікава. Добрым старым тэатрам. Вельмі "круты" авангард — гэта хутчэй шоу на вечар, а ёсць яшчэ вечнае... Зрэшты, ніколі не варта гаварыць пра ўсё разам, ёсць усялякія асобныя выпадкі.

Не буду і я гаварыць пра ўсіх разам. Пачакаем два гады...

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

Дзяжурныя па выпуску перакладчык Андрэй СІДАРАЎ, рэдактар Якаў ЯСЭПКІН.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

"Еўраньюс"

ЭКСПЕРТЫ Ў ІСЛАМАБАДЗЕ

Перспектывы падключэння Пакістана да рэжыму кантролю за распаўсюджваннем ракетных тэхналогій абмяркоўвае ў Ісламабадзе дэлегацыя міжнародных экспертаў са Злучаных Штатаў, Швейцарыі, Францыі і Японіі.

З дыпламатычных крыніц стала вядома, што другім пунктам перамоў будзе прапанова Ісламабада аб стварэнні ў Паўднёвай Азіі зоны, свабоднай ад ракетнай зброі.

АХВЯРЫ ПАВОДКІ

Не менш чым 90 чалавек сталі ахвярамі паводкі, выкліканай праліўнымі даждамі, у паўночна-ўсходняй кітайскай правінцыі Ляанін.

"Уорлднэт"

У зоне стыхійнага бедства ў агульнай складанасці апынуліся амаль 10 мільёнаў мясцовых жыхароў. Затоплена больш чым 1,3 мільёна гектараў пашавых угоддзяў.

ЗАБОЙЦА ЛЮБІЦЬ ПЯЧЭННЕ

У Чыкага адбылася чарговая драма. 11-гадовы падлетак на працягу дня параніў 16-гадовага хлопца, потым яшчэ аднаго і, нарэшце, забіў дзяўчынку.

Паліцыя мяркуе, што гэта былі разборкі паміж "бандамі" малалетніх. Малады забойца калекцыяніруе чучалы жывёл і любіць пячэнне.

"ІНДЫКАТАР-БУМЕРАНГ"

Вядомы выканаўца рэпа Айс Ці заявіў, што выкананая ім песня "Забойца паліцэйскіх" з'яўляецца індыкатарам таго, наколькі сапраўдныя правы амерыканцаў на свабоду слова.

"TV-5"

Паліцыя прапанавала падаць на яго ў суд, вельмі агрэсіўна настроены і афіцыйныя ўлады. У рэшце рэшт кампанія гуказапісу скасавала з музыкантам кантракт.

СМЕРЦЬ РЭЖЫСЁРА

Ва ўзросце 71 года памёр сусветна вядомы англійскі кінарэжысёр Ліндай Андэрсан.

Ён таксама быў кінакрытыкам, сам здымаўся ў фільмах. Найбольш вядомая яго роля настаўніка ў фільме "Вогненныя калясніцы".

(Працяг на 3-й стар.).

Бізнес-клас

Паглядзім, што там у Польшчы

Фонд фінансавай падтрымкі прадпрымальнікаў і Саюз прадпрымальнікаў Беларусі арганізоўваюць паездку пяці беларускіх журналістаў у Польшчу. Яе мэта — асвятленне працэсаў рынкавага развіцця ў польскім грамадстве. На нядаўна праведзеным семінары дзелавой прэсы ў Мінску прагучаў папрок у адрас беларускіх сродкаў масавай інфармацыі, што яны недастаткова аб'ёмна асвятляюць рынкавыя працэсы за мяжой. Фонд падтрымкі вырашыў узяць на сябе фінансаванне адной з такіх асветных паездак. Карэспандэнты "Рэспублікі", "Вячэрняга Мінска", Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі і прадстаўнік аднаго з эканамічных беларускіх часопісаў правядуць на маршруце Варшава—Гданьск і пазнаёмяцца з дзейнасцю прадпрыемстваў, фірм, арганізацый самых розных форм уласнасці.

Вера ГРАКОВІЧ.

У адной асобе

Відаць, наведвальнікі маючага адбыцца трэцяга міжнароднага салона "Сучасны офіс і банк" і яго ўдзельнікі — гэта адна і тая ж асоба. Бо прадукцыя, якая прапануецца ў рамках гэтай выстаўкі, выраблена і купляецца ў асноўным прадстаўнікамі бізнес-класа, і таму мэтай салона будзе дапамога бізнесменам і банкірам знайсці адзін аднаго і стаць партнёрамі.

Арганізатарамі выстаўкі, якая пройдзе з 6 па 9 верасня і размесціцца на двух паверхах былой ВДНГ, сталі буйнейшая ў рэспубліцы выставачная кампанія "Экспа-сэрвіс", Нацыянальны банк Беларусі, Беларуская дзелавая газета "Біржы і банкі", а таксама шэраг недзяржаўных структур. На праведзенай напярэдадні выстаўкі прэс-канферэнцыі паведамілі, што ўдзельнікамі салона стануць больш чым 80 фірм з Беларусі, Расіі, Італіі, Германіі. У ім больш за 15 раздзелаў, у рамках якіх будуць прадстаўлены офісная мэбля, вылічальная і аргтэхніка, сучасныя банкаўскія і інфармацыйныя тэхналогіі, сістэмы тэлекамунікацый, сістэмы аховы і кантролю. Акрамя таго, у час выстаўкі адбудзецца шэраг цікавых і актуальных семінараў. Частку з іх правядуць работнікі Нацыянальнага банка рэспублікі.

Кацярына ВЫСОЦКАЯ.

ЭКАНОМІКА

Вялікія праблемы маленькага завода

Генрых МІНІН

Запомнілася яшчэ са школы: Беларусь дае 13 працэнтаў агульнасаюзнай здабычы торфу. Потым даводзілася чытаць, што, бадай, ва ўсім свеце гэтае ўнікальнае прыроднае багацце выкарыстоўваецца як сыравіна для вырабу лекаў. У нас з торфу робяць воск выдатнай якасці, фарбавальнікі і нават губную памаду. Але асноўная яго колькасць (і гэта зразумела) ідзе на паліва. Што ж, чым багатыя, як кажуць, тым і рады. Толькі вось і ўявіць цяжка, колькі перашкод трэба прайсці гэтаму "багаццю", пакуль, нарэшце, брыкетам патрапіць туды, куды ёй і належыць, — у печку.

Здабычай торфу кіруе рэспубліканскі канцэрн "Белпаліўгаз", у які ўваходзяць 36 торфаздабываючых прадпрыемстваў. На Гродзеншчыне прыпадае такіх толькі тры: два заводы ў Лідзе, ды яшчэ торфабрыкетны "Ашмянскі". Увосень спаўняецца роўна чвэрць стагоддзя, як апошні даў сваю першую прадукцыю. Шмат чаго было за гэты гістарычны адрэзак часу, але так атрымалася, што юбілею свайго завод мог і не дачакацца. [illegible]

Цяпер на прадпрыемстве новы дырэктар — Іван Часлававіч Каханоўскі. [illegible]

Словы падмацаваны справай. [illegible]

[illegible] тры суседнія раёны. Зыходзячы з гэтага, уласна кажучы, і складалася вытворчая праграма. Так, тарфакрошкі трэба нарыхтаваць сёлета за сезон 50 тысяч тон. Але гэтую колькасць проста так не падзеліш на сем сезонных месяцаў, бо здабываючая вытворчасць, як ніякая іншая, залежыць у поўнай ступені ад капрызаў надвор'я.

І вось дырэктар пералічвае перашкоды, якія з самага пачатку пачалі біць ягоныя "карты". [illegible] шылкі і валакушы. І, у рэшце рэшт, машына для штабелявання ссоўвала торф у вялізныя бурты. Але ён павінен быць даведзены да вільготнасці не больш за 45 працэнтаў (як, дарэчы, і трава на сянаж). А пайшоў дождж унача — пачынай усё спачатку.

"А што зробіш? — падкрэсліваў у час гутаркі дырэктар. — Спадзявацца, што сонейка падсушыць — тое самае, што чакаць ля мора пагоды. А калі некандыцыйны торф вазіць на завод — топку нашу не падманеш. Ледзь што не так — стоп, заглухла, спрацавала аўтаматыка".

Таму імкнуліся гатовы торф адразу адвозіць на завод. Дзеля гэтага тут ёсць тры цеплавозы, якія ўвесну капітальна адрамантавалі, адпаведныя вагоны, якія потым перакульваюцца ў прыёмны бункер. Дзейнічае і свая пасажырская вузкакалейка даўжынёй у 15 кіламетраў, а таксама часовая — на балоце, якую ўвесь час перакідваюць да наступнага бурта. Шпалы, дарэчы, да гэтай "чыгункі" робяць самі, а ўкласці іх за сезон трэба не адну тысячу штук.

Назапасілі торфу за лета дас[illegible]. Калі б быў спраўны другі экскаватар для пагрузкі, то выканалі б план нарыхтоўкі. А так тысяч дзесяць тон давядзецца здабываць восенню. А якой яна будзе? Працавалі людзі на балоце [illegible]на. Як той жа экскаватаршчык Генадзь Ждановіч. Хаця торф курыўся пад коламі гус[illegible]ычневым воблакам, а тэмпература ў кабіне — пад семдзесят. І яшчэ важна, што не дапусцілі за ўсю гэтую спёку ніводнага пажару — ні ад цыгарэт[illegible]там, а проста ад прайшоўшай машыны. А вось суседняму калгасу дапамагалі ўтаймоўваць "чырвонага пеўня". Было і такое: бараніліся ад агню каналам, калі гарэў лес у суседзяў-літоўцаў. Гэткія каналы, [illegible] разліноўваюць усё поле, бо сцякае ў іх вада з балота.

На сантыметр, на два — усё ніжэй і ніжэй апускаюцца машыны. У сярэднім пласт торфу залягае на глыбіні паўтара-два метры, а ў некаторых месцах — і на сем. Як падлічылі спецыялісты, запасаў яго хопіць гадоў на трыццаць пяць.

Сам жа торфабрыкетны завод невялікі. У галоўным цэху працуе ўсяго сорак сем чалавек. У асноўным гэта жанчыны. Так, ветэран вытворчасці Крысціна Эдвардаўна Раманоўская цяпер упраўляецца ля транспарцёры. А лепшаю зменаю лічыцца тая, на чале якой майстар Ірына Сяргееўна Аляксандровіч. За пультам на той час была аператар Ірына Лявонаўна Дзяшчэнка, якая, не скардзячыся на невялікі заробак у 400 тысяч (да дэнамінацыі), проста сказала: "Каб ён быў большым, трэба больш вырабляць прадукцыі". Шмат робяць для вытворчасці начальнік брыкетнага цэха Сяргей Рыгоравіч Лісneўскі і галоўны інжынер завода Аляксандр Барысавіч Ярмоленка.

Гэта яны ў першую чаргу аднавілі вытворчасць, дзеля чаго адной толькі цэглы для топкі спатрэбілася 75 тон. Яны, кіраўнікі, робяць усё для таго, каб прадпрыемства працавала больш эфектыўна. Каб штодзень выраблялася не менш як па сто тон брыкету.

Дырэктар апавядаў аб перспектывах развіцця, аб задумках на бліжэйшы час. "Жыць не буду, калі не зраблю гэтага", — сказаў І.Ч.Каханоўскі.

Ён меў на ўвазе кацёл, які нядаўна пераабсталявалі пад газавае паліва. Як вядома, у рэспубліцы амаль чатыры дзесяткі торфапрадпрыемстваў, і толькі сем з іх працуюць, як ашмянскі завод, на сваім паліве — гэта значыць, на тым самым торфе, які здабываюць. Калі ж перайсці на газ, які, дарэчы, да завода падведзены ўжо, эканомія торфу складзе 16 тысяч тон за год. І яны будуць зусім не лішнімі для спажыўца.

Каб запусціць гэты кацёл, неабходны два болеры, якія гэтак цяжка раздабыць, а таксама некаторыя прыборы аўтаматыкі. А каб выкарыстоўваць у вытворчасці яшчэ і адходы, не хапае двух рухавікоў для транспарцёраў. Побач зараслі ўжо травою горы тарфакрошкі, якую добра можна было б выкарыстоўваць як угнаенне. Дарэчы, раней калгасы і саўгасы ахвотна закуплялі яе. Цяпер і там няма грошай. Як няма лішніх сродкаў і на заводзе. За плячыма прадпрыемства ёсць свая сацыяльна-бытавая інфраструктура. Каб яна не заняпала, патрэбны матэрыяльныя рэсурсы. Вось дырэктар і выкарыстоўвае кожны рубель ашчадна.

У пасёлку Кальчуны, дзе размешчаны завод, рабочых жыве не больш чым сёмая частка. Але ўжо неяк так склалася, што ўсе праблемы яго кладуцца на плечы прадпрыемства. Гэта і агульная кацельня, і ачышчальныя збудаванні, і дзіцячы садок. Ні тутэйшы калгас, ні сельскі Савет не займаюцца добраўпарадкаваннем. Дык што, і Каханоўскаму на ўсё рукою махнуць? Але ж яму паверылі людзі.

І ён спрабуе і сам, як казаў, выжыць, і суседзям дапамагчы. Будуе аўтазаправачную станцыю, на чарзе — свой магазін на месцы былой сталоўкі, куды будзе завозіць сваім рабочым больш танныя тавары, прадукты. Працуе пры заводзе падсобны цэх па вырабу помнікаў з мармуровай крошкі. Шукаецца абсталяванне для ўласнай піларамы і сталярнага цэха, вырабамі якога ўжо сёння зацікавіліся ў Балгарыі. На будучы год запланавана ўвесці яшчэ 150—200 гектараў новых плошчаў здабычы торфу, а гэта значыць, давядзецца зноў асвойваць новыя дзялянкі.

Але каб усё гэта разгарнуць-раскруціць, трэба, на думку Івана Часлававіча, ухіліць на шляху хаця б некаторыя перашкоды. Ну, напрыклад, завод прастойвае, а адпаведныя службы дзяруць папярэднюю аплату за энергію. І паспрабуй не пералічы грошы! Другая нявыкрутка — ніхто не жадае браць у прадпрыемства тыя плошчы, дзе торф ужо выбраны. І таксама даводзіцца плаціць немалыя грошы за іх нібыта выкарыстанне. Вырашылі, у рэшце рэшт, самі пасеяць там збожжавыя, а пасля прадаць ураджай сваім жа рабочым. Ды і кармы ж можна неблагія атрымліваць на тарфяніку.

Але галоўнае непаразуменне ў кіраўніка — чаму гэта заводу, які стаў нібыта самастойным, не дазваляюць прадаваць сваю прадукцыю непасрэдна спажыўцам, а толькі праз пасрэднікаў у асобе райпалівазбытаў.

"У нас бункеры брыкетам перапоўнены, з-за чаго вымушаны спыняць вытворчасць, транспарт свой прастойвае, а самім нельга адвезці паліва, — абураўся дырэктар, — чакаем машыну з ашмянскага райпалівазбыту. А яна будзе ці не — аднаму Богу вядома".

Астравец, як высветлілася, таксама не бярэ прадукцыі торфазавода, хаця ўжо і ў доўг прапануюць. Праўда, крыху лепей з адгрузкай у Смаргонь, дзе добра наладжаны цэнтравываз, ды вось у Гальшаны.

"Дык чаму, — казаў дырэктар, — не даць нам спісы школ, бальніц, сельсаветаў, насельніцтва, — мы б забяспечвалі палівам. І больш танным нават. Навошта тыя пасрэднікі? Яны пра збыт прадукцыі не думаюць, а толькі пра свае накруткі.

А чаму б, на самай справе, не даць гэткі дазвол? Не падтрымаць у добрых пачынаннях новага дырэктара.

МОВА ЗЯМЛІ

Столін

Найменні старажытных гарадоў Беларусі, як, дарэчы, і многіх сельскіх пасяленняў гістарычна ўзнікалі, як прыметнікі з рознымі значэннямі (самыя распаўсюджаныя сярод іх — адносныя прыметнікі з "ландшафтным" значэннем і прыналежныя прыметнікі). З бегам часу назвы-прыметнікі, якія ўказвалі на тую ці іншую характэрную прымету пасялення і навакольнай мясцовасці наогул, страчвалі сваю матываванасць, станавіліся звычайнымі моўнымі знакамі выключна з "адраснай" функцыяй і пачыналі ўспрымацца як назоўнікі.

Назва горада Столін, які неаднаразова згадваецца ў летапісных крыніцах XII—XIII стагоддзяў сярод "гарадоў пагарынскіх", першапачаткова таксама з'яўлялася прыметнікам з верагодным адносным значэннем і падзялялася з фармальнага пункту погляду на аснову Стол- і суфікс-фармант -ін. Праўда, у кнізе М.В.Бірылы "Беларуская антрапанімія. 2. Прозвішчы, утвораныя ад апелятыўнай лексікі" (Мн., 1969. С.391) згадваюцца пэўныя факты, якія даюць падставы лічыць назву Столін першапачатковым прыналежным прыметнікам. У гэтай кнізе ўказаны прозвішчы Стол (памяншальнае Столік) і Сталовіч, Стольскі; сярод рускіх прозвішчаў з коранем Стол- аўтар указвае наступныя — "Столов" і "Столін" (апошняе — з запытальным знакам, г.зн. верагоднае, тое, што не пацвярджаецца дакументамі). У гэтай сувязі заканамерным уяўляецца пытанне: ці не магла назва Столін быць утворанай ад прозвішча-мянушкі Стол?

На наш погляд, такую магчымасць нельга выключаць, але яна малаверагодная. Справа ў тым, што асабовае імя Стол — даволі нязвыклае, рэдкае не толькі для нашага часу, але, відаць, і для папярэдніх стагоддзяў. Да таго ж, яно мела, як можна думаць, метафарычную, вобразную афарбоўку. Сапраўды, як можна разумець прозвішча-мянушку Стол? Каго і чаму так маглі называць?

Слова стол у мінулым мела наступныя значэнні — "трон, прастол (у тым ліку і царкоўны прастол); сталіца, месца знаходжання князя, гасудара; а таксама сан гасудара ці свяціцеля". Аднак наўрад ці прозвішча-мянушка Стол адлюстроўвала якое-небудзь адно з гэтых прамых значэнняў, бо само ўзнікненне мянушкі абавязкова звязана з пэўнай ступенню вобразнасці.

Прозвішчы Сталоў, Стольскі, Сталовіч, утвораныя ад слова стол, больш-менш зразумелыя, бо сваёй вытворнай структурай паказваюць, што людзі з такімі прозвішчамі мелі пэўныя адносіны да стала (сталіцы, прастолы) і да ўладальніка гэтага стала-прастола. А што ж прозвішча-мянушка Стол? Ці сапраўды так маглі называць самога ўладальніка стала, князя, уладыку? А можа быць, у такім нязвычным асабовым імені скрыта нейкае забытае ў новы час значэнне слова стол?

Апошняе меркаванне трэба абавязкова ўлічваць у сувязі са значэннямі роднасных нашаму слову стол абазначэнняў у іншых мовах. На думку моваэнаўцаў-этымолагаў, паходжанне слова стол становіцца зразумелым пры супастаўленні яго з наступнымі словамі класічнай старажытнаіндыйскай мовы — санскрыт sthalam, sthali — "узвышэнне, узвышша", sthala — "земляны насып" (гл.: Фасмер М. Этимологический словарь русского языка. Т.III. М., 1971. С.765; Преображенский А.Г. Этимологический словарь русского языка. Т.II. М., 1959. С.391). Ці не мела слова стол адпаведных "ландшафтных, тапаграфічных" значэнняў і ва ўсходнеславянскіх дыялектах, улічваючы значнасць культурных і моўных сувязяў старажытных усходніх славян з арыйскімі, індаіранскімі плямёнамі?

Калі гэта так, то мянушку-прозвішча Стол можна было б тлумачыць наступным чынам: "высокі, моцны, магутны чалавек", "чалавек-гара". Але не толькі мянушку Стол...

Як вызначылі археолагі, дзядзінец летапіснага Століна размяшчаўся на высокім абрывістым левым беразе старыцы ракі Гарынь — Копанца, у паўднёвай частцы сучаснага горада. Цяпер тут знаходзіцца замчышча — археалагічны помнік XIV—XVII стагоддзяў. Высокі, стромкі рачны бераг мог абумовіць і нараджэнне назвы Столін, якая разумелася ў такім выпадку як "пасяленне, замак на стале, г.зн. узвышшы".

Праўда, амаль кожны старажытны ўсходнеславянскі горад гістарычна звязаны з нейкім узвышшам, пагоркам ці нават гарой. Славяне ўвогуле выбіралі для сваіх пасяленняў высокія, "красныя" (прыгожыя) месцы. Чаму ж тады яны (месцы) не называліся пераважна Століламі?

Для абазначэнняў такіх пасяленняў у розных мясцовасцях выкарыстоўваліся і розныя, неаднолькавыя словы, напрыклад, магіла, гом, "холм", шалом, ком, кій, куява і іншыя. Не выключана, што менавіта на Палессі, у Пагарынні, дарэчы, на тэрыторыі летапісных драўлян і тых землях, дзе быў адчувальны ўплыў гэтага ўсходнеславянскага субэтнасу, якраз і было вядома слова стол у значэнні "ўзвышша". Цікава, што драўляне, згодна з "Повестью временных лет", выкрадалі дзяўчат ля вады. Такі звычай мелі і старажытныя балты, продкі сучасных літоўцаў і латышоў. Аднак "умыканне" ля вады было вядома таксама і ў Індыі. У гэтым звычаі знайшла адлюстраванне рытуальная роля вады, ля якой у старажытныя часы, магчыма, увогуле адбываліся шлюбныя цырымоніі, выконваліся вясельныя абрады. Адкуль такі звычай — умыканне, выкраданне дзяўчат ля вады — у драўлян? Ці можна гаварыць у дадзеным выпадку аб запазычанні гэтай культурнай з'явы? Ці драўляне атрымалі ў спадчыну гэты звычай ад сваіх этнічных і моўных папярэднікаў?..

І апошні "штрых" у нашым апавяданні, дакладней, апошняе магчымае тлумачэнне назвы Столін. Яе можна разумець і як "стольны горад", г.зн. цэнтр, які меў функцыі адміністрацыйнага цэнтра ці з'яўляўся месцам знаходжання царкоўнай кафедры. Магчыма, што Столін сярод "гарадоў пагарынскіх" XII—XIII стагоддзяў якраз і вызначаўся як месца "сядзення" нейкага князя ці сталага пражывання пэўнага свяціцеля даволі высокага сану.

Слова сталіца, вытворнае ад слова стол, у дыялектах украінскай мовы мае значэнне "сядзенне (дзеянне)". У Слаўгарадскім раёне Беларусі, згодна з паведамленнем І.Я.Яшкіна ў кнізе "Беларускія геаграфічныя назвы" (Мн., 1971. С.179), сталіцай называецца вялікая і старажытная вёска, а таксама зімніца. Ці не адсюль ідзе і назва вёскі Сталіца Шаркоўшчынскага раёна Віцебшчыны?

Аляксандр РОГАЛЕЎ, кандыдат філалагічных навук.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

З песняй па жыцці

Вядучая аб'явіла: "А зараз спявае Уладзімір Жлобіч". І залу Дома культуры запоўнілі дружныя апладысменты. А калі песня скончылася, то зала зноў узарвалася апладысментамі. Не раз яшчэ давялося выходзіць на сцэну Уладзіміру Уладзіміравічу, і гледачы вельмі цёпла сустракалі яго, бо песні, якія ён выконвае, кранаюць за сэрца, ды і голас у Жлобіча – дай Бог кожнаму. У Асіповічах Уладзіміра Жлобіча добра ведаюць, бо тут ён жыве з 1946 года. Памятаюць, як ён пасябраваў з песняй. А адбылося гэта ў 1961 годзе, калі Уладзімір яшчэ юнаком завітаў у чыгуначны клуб "Чырвоны Кастрычнік". Жыў Уладзімір побач з гэтай установай і захацелася паспрабаваць сябе на сцэне. Дэбют аказаўся ўдалым. Пасля некалькіх рэпетыцый ён ужо ўпэўнена адчуваў сябе на сцэне, а песні, што ён выконваў (а гэта былі і патрыятычныя, і лірычныя – менавіта яны былі ў модзе, глядач прымаў цёпла.

Пазней – служба ў арміі, вучоба ў Гомельскім медыцынскім вучылішчы. І нідзе Уладзімір Жлобіч не разлучаўся з песняй. Так у час службы за тое, што заняў першае месца ў дывізіённым конкурсе, атрымаў водпуск.

І вось ужо зубны ўрач Жлобіч выступае ў мастацкай самадзейнасці. Але калі быць шчырым, то ён – сапраўдны прафесіянал. Жлобіч выступаў не раз на розных рэспубліканскіх і абласных конкурсах, па тэлебачанні і радыё. Яго добра ведаюць у розных вёсках не толькі Асіповіцкага, але і Бабруйскага раёнаў, ужо не кажучы пра Асіповічы. Бо спявак – удзельнік гарадскога хору ветэранаў, выступае разам з канцэртнай брыгадай раённага Дома культуры. За ўвесь свой творчы шлях каля трох тысяч разоў выходзіў на сцэну, праспяваў больш за 200 розных песень.

Талент Уладзіміра Жлобіча раскрыўся асабліва ў апошні час. Тры разы ён станавіўся лаўрэатам конкурсаў выканаўцаў беларускай песні.

Спявак асабіста знаёмы з многімі вядомымі кампазітарамі рэспублікі. Напрыклад, з Ігарам Міхайлавічам Лучанком. Яшчэ б! Яны абодва родам з Мар'інай Горкі Мінскай вобласці.

Але самыя цесныя сувязі ў спевака з мясцовым кампазітарам Віктарам Іванавічам Шышкаўцом. 10 ягоных песень у рэпертуары Жлобіча. Асабліва прыгожа гучаць і цёпла ўспрымаюцца гледачом такія лірычныя, як "Васільковая пара", "Нябесныя коні". Нядаўна Уладзімір выконваў новую песню на словы мясцовага таленавітага паэта Анатоля Тамашэўскага "Песня пра Асіповічы", музыка Віктара Шышкаўца. І яна ўжо загучала не толькі на канцэртах, але і на розных застоллях, у кампаніях. Значыць песня, як кажуць, пайшла, палюбілася, знайшла сваё месца.

Так, песня для Уладзіміра Жлобіча, як і работа, – галоўнае ў жыцці. Добрая ў яго і сям'я. Жонка Валянціна Аляксандраўна – лабарант стаматалагічнай паліклінікі. Любіць песні, але на канцэрты ходзіць не заўсёды – часу не хапае, затое самы добры, аб'ектыўны крытык. Дачка Інеса – настаўніца пачатковых класаў, а сын Віталь – студэнт 3 курса Беларускай політэхнічнай акадэміі, таксама любяць песню, нядрэнна спяваюць. І тут, безумоўна, адчуваецца уплыў бацькі.

...У кожнага з нас сваё захапленне. Без яго нельга, але як цудоўна, калі чалавек крочыць па жыцці з песняй. Тады і жывецца лягчэй.

Іван СЦЯПУРА.

Добры падарунак ад дарослых атрымалі дзеці работнікаў ВА «Гарызонт». Тут урачыста адкрыты дзіцячы плавальны басейн «Віцюша», названы так пяшчотна ў гонар нязменнага дырэктара гарызонтаўскага Палаца фізкультуры Віктара Іванавіча Калейнікава. Гэта дзякуючы яго ініцыятыве, настойлівасці, клопату аб фізічнай загартоўцы дзяцей і з'явіўся басейн.

БЕЛІНФАРМ.

НАШЫ СЛАЎТЫЯ ЗЕМЛЯКІ

Пясняр працоўнага народа

Сёлета спаўняецца сто гадоў з дня нараджэння выдатнага сына беларускага народа, журналіста і літаратара А.Я.ЗОРСКАГА.

Антон Яфімавіч Зорскі (Мацвеенка) нарадзіўся ў 1894 годзе ў вёсцы Малюшын Краснапольскай воласці Чэрыкаўскага павета Магілёўскай губерні. Але паколькі афіцыйнай біяграфіі яго пакуль няма, спашлёмся на звесткі, якія сабраны аб ім у Краснапольскай раённай бібліятэцы імя М.Ткачова.

"Імкненне да ведаў дало яму магчымасць у 1914 годзе стаць настаўнікам Палужскай сельскай школы. У 1917 годзе А.Я.Зорскі быў выбраны сакратаром зямельнага камітэта Палужскага валаснога выканкома, а пасля кастрычніка 1917 года — старшынёй сельскага Савета ў Палужы.

Тады ж з'яўляюцца і яго першыя вершы, селькораўскія нататкі.

Гэта быў самавучка, які шляхам самаадукацыі набыў шырокія веды і, як успаміналі раней яго аднагодкі, нямала здзіўляў сваіх аднавяскоўцаў рознымі прыдумкамі: то складзе план-карту сваёй мясцовасці, то напіша ў газету аб якім-небудзь здарэнні ў сваёй вёсцы пад псеўданімам Малюшынскі, то наладзіць прыём радыёперадач праз дэтэктарны радыёпрыёмнік, што на сяле калісьці ўспрымалася як цуд.

Я.Зорскі быў членам Саюза сялянскіх пісьменнікаў (Статут Усерасійскага Саюза сялянскіх пісьменнікаў быў прыняты на ўстаноўчай канферэнцыі сялянскіх пісьменнікаў 9 мая 1921 года ў Маскве), а затым — кандыдатам у члены Саюза савецкіх пісьменнікаў.

Расказваючы пра лёс нашага земляка, нельга абысці маўчаннем і такі момант з яго біяграфіі, як рэпрэсіі з боку таталітарнага рэжыму. Па пэўнаму збегу акалічнасцей справа А.Я.Зорскага пачалася амаль адначасова са справай яго добра знаёмага савецкага пісьменніка, акцёра і рэжысёра Міхаіла Апанасавіча Булгакава, аўтара шырокавядомага твора пра Майстра і Маргарыту.

Як вядома, у 1929 годзе ў выдавецтве "Крестьянской газеты" ў бібліятэчцы сялянскіх аўтараў выйшла яго апавяданне "Нарад" (Першая кніга пісьменніка — апавяданне "Пастух" — выйшла ў бібліятэчцы батрака выдавецтва "Земля и фабрика" Цэнтральнага камітэта прафсаюза сельгаслесарабочых СССР у 1928 годзе).

У 1932 годзе ў тым жа Дзяржаўным выдавецтве мастацкай літаратуры была выдадзена дзевяцітысячным тыражом п'еса Антона Зорскага "Корань зла", якую ў наступным годзе на правах рукапісу ў колькасці 300 экземпляраў сярод калектываў мастацкай самадзейнасці распаўсюдзіла Цэнтральнае бюро па распаўсюджванню драматычнай прадукцыі "Цэдрам".

Высокую ацэнку атрымала і апавяданне А.Зорскага "Сухастой". У яго аснове — супрацьстаянне дзвюх сіл у вёсцы.

Тэме новай калгаснай вёскі прысвечана і яго п'еса "Корань зла".

Прадстаўляючы аўтара ў адной са сваіх кніг, выдавецтва "Земля и фабрика" пісала ў 1930 годзе: "Антон Зорскі добра ведае вясковае жыццё. Сам ён — сын бедняка, нарадзіўся ў Беларусі, у вёсцы Малюшын, правёў свае юнацкія гады, пасвячы статак, і толькі на працягу двух гадоў меў магчымасць наведваць школу.

У час вайны быў на фронце, прымаў актыўны ўдзел у рэвалюцыі і пасля яе заканчэння займаў выбарныя пасады ў валасным і сельскім Саветах. Але, нягледзячы на тое, што Зорскі з галавой увайшоў у рэвалюцыйную работу, ён не пераставаў займацца самаадукацыяй, якой прысвяціў увесь свой вольны час з юнацкіх гадоў.

У 1932 годзе Зорскі пачаў сваю літаратурную дзейнасць, друкуючы свае творы ў савецкіх масавых часопісах".

На гэтую ж акалічнасць звяртае ўвагу і выдавецтва "Крестьянская газета": "Антон Зорскі — селянін вёскі Малюшын, Магілёўскай акругі Беларускай ССР.

Селькор "Крестьянской газеты", "Бедноты" і свайго мясцовага друку, тав.Зорскі паспяхова змагаецца за больш шырокую літаратурную працу, і летам 1928 года "Крестьянская газета" вылучае яго на працу ў "Крестьянский журнал". У гэтым часопісе надрукаваны першыя яго апавяданні і вершы, а цяпер "Крестьянская газета" выпускае ў свет яго апавяданне "Нарад" асобнай кніжкай".

У пачатку Вялікай Айчыннай вайны А.Я.Зорскі ўступае ў рады народнага апалчэння і ўдзельнічае ў баях з ворагам на подступах да Масквы. Восенню 1941 года ён загінуў.

А.МЕЛЬНІКАЎ, дацэнт БДУ. А.ЯРОХІН, галоўны метадыст цэнтра "Памяць".

ПРАВЕРЦЕ ПРАВІЛЬНАСЦЬ АФАРМЛЕННЯ АБАНЕМЕНТА

На абанеменце павінен быць пастаўлены адбітак касавай машыны.

Пры афармленні падпіскі (пераадрасоўкі) без касавай машыны на абанеменце прастаўляецца адбітак каляндарнага штэмпеля аддзялення сувязі. У гэтым выпадку абанемент выдаецца падпісчыку з квітанцыяй аб аплаце кошту падпіскі (пераадрасоўкі).

Для афармлення падпіскі на газету або часопіс, а таксама для пераадрасавання выдання бланк абанемента з даставачнай карткай запаўняецца падпісчыкам чарнілам, разборліва, без скарачэнняў, адпаведна ўмовам, выкладзеным у каталогах.

Запаўненне месячных клетак пры пераадрасаванні выдання, а таксама клеткі "ПВ-МЕСЦА" робіцца работнікамі прадпрыемстваў сувязі.

"ЖЕЛЕЗНАЯ ДОРОГА" СТАНОВІЦЦА ЧЫГУНКАЮ

З Полацка да станцыі Заольша, якая знаходзіцца на мяжы Беларусі з Расіяй, з вясны пачаў курсіраваць дызельны цягнік, пабудаваны па заказу на рыжскім заводзе. У дзесяці яго прасторных вагонах змяшчаецца каля трох тысяч пасажыраў. Тут утульна, светла, прыгожа. Да таго ж, экіпаж цягніка размаўляе з пасажырамі на чыстай беларускай мове.

Цікава, што памочнік машыніста Валянцін Паўлаў, які дае інфармацыю па радыётрансляцыі, сам родам з...Санкт-Пецярбурга. Можа хоць рускія навучаць нас гаварыць па-беларуску...

Уладзімір МІХНО.

АНГЛІЙСКАЯ МОВА "ЕЎРАПЕЙСКАЙ ЯКАСЦІ"

З гэтага навучальнага года адкрываецца школа па выкладанню англійскай мовы — "Мінскі міжнародны дом". Яна з'яўляецца філіялам лонданскага "Міжнароднага дома" ("International House") — аднаго з агульнапрызнаных сусветных лідэраў у навучанні замежным мовам.

У залежнасці ад папярэдніх ведаў мовы, для школы распрацаваны пяць узроўняў навучання. Прапануецца і амерыканскі варыянт англійскай мовы. Заняткі будуць весці выкладчыкі з Вялікабрытаніі, а таксама выкладчыкі з нашай краіны, якія прайшлі стажыроўку за мяжой і атрымалі ад "International House" міжнародны сертыфікат на права выкладання англійскай мовы. Яны будуць выкарыстоўваць аўтарытэтныя падручнікі Оксфардскага выдання, аўдыё- і відэаматэрыялы і іншыя арыгінальныя методыкі. Сваёй галоўнай задачай "Мінскі міжнародны дом" лічыць навучанне сваіх падапечных "жывой", гутарковай мове, каб яны без перашкод мелі зносіны з прадстаўнікамі замежжа. Акрамя таго, супрацоўнікі школы будуць дапамагаць авалодваць мовай тым, каму яна патрэбна і ў працы — навукоўцам, [illegible] універсітэты, дзе англійская мова з'яўляецца мовай навучання. Заснавальнікам школы ў Мінску разам з "International House" стаў фонд Сораса — Беларусь. З рэспублік былога Саюза такія школы адкрыты ўжо на Украіне, у Літве і Латвіі, а ўсяго ў 23 краінах свету іх налічваецца каля дзевяноста. "International House", які быў заснаваны яшчэ ў 1953 годзе, сваю мэту бачыць у тым, каб праз адкрыццё школ ліквідаваць моўныя бар'еры паміж людзьмі розных краін і садзейнічаць іх зносінам і сяброўству, а таксама падт[illegible]

Наталля ВАЛАКІДА.

Кур'ер "ЧЗ"

Геніі нам не патрэбны?

Усяго два працэнты дзяцей, якія жывуць на нашай планеце, можна назваць юнымі геніямі. Аказваецца, толькі ў мінскіх школах сёння вучыцца 50 юных геніяў. Такія звесткі прадставіла спецыяльная секцыя, арганізаваная пры Беларускай асацыяцыі практычных і медыцынскіх псіхолагаў.

Як паказвае даследаванне, геніі часцей сустракаюцца ў раннім узросце, дакладней, ад 1 да 3 класа. На думку псіхолагаў, існуючая ў рэспубліцы сістэма сярэдняй адукацыі, на жаль, не накіравана на развіццё таленавітых дзяцей. Статыстыка таксама сцвярджае, што к 10—11 класам такіх дзяцей — адзінкі на кожныя паўтысячы вучняў. Сёння ў Асацыяцыі псіхолагаў ёсць банк даных аб таленавітых дзецях з вельмі высокімі інтэлектуальнымі здольнасцямі. Але нават у сталіцы да іх няма нікому справы. А між тым, менавіта гэтыя дзеці маглі б стаць яркімі прадстаўнікамі інтэлектуальнага фонду беларускай нацыі, калі своечасова дапамагчы ім. Дарэчы, у сусветна вядомай японскай карпарацыі "Соні" адкрылі спецыяльную службу для пошуку таленавітых і здольных дзяцей. Тут клапоцяцца пра геніяў з самага ранняга дзяцінства. Паколькі добра вядома, што геній — гэта на 90 працэнтаў прыродныя даныя, а ўсё астатняе — клопат грамадства.

А пірагі пячэ кравец

Славутае віцебскае вытворчае тэлевізійнае аб'яднанне "Віцязь" асвоіла выпуск...мэблі. Сёння тут вопытныя канструктары распрацоўваюць новыя праекты. Падстаўкі пад тэлерадыёапаратуру, шафы для кніг, адзення, бялізны і абутку, нават новай мадыфікацыі прыхожыя — усё гэта зробяць на тэлезаводзе.

А што ж тэлевізары? Іх таксама працягвае выпускаць "Віцязь". Зрэшты, хіба тэлевізары — не мэбля? А прымусіў тэлевізёншчыкаў заняцца дадатковай вытворчасцю рынак.

Уладзімір МІХНО.

"Піўны" з'езд

3—4 верасня ў Мінску ў Палацы культуры чыгуначнікаў пройдзе другі з'езд Партыі аматараў піва.

На ім плануецца прыняцце новай праграмы партыі, унясенне змяненняў у статут і выбранне кіруючых органаў. Па традыцыі дэлегатаў і гасцей пачастуюць свежым півам розных гатункаў, арганізатары з'езда запланавалі таксама культурную праграму.

І ў Балтыі дарогі небяспечныя

30 жніўня на трасе Паланга—Мінск пасажыры, якія ехалі ў аўтобусе па гэтаму маршруту, былі разбуджаны стрэламі.

Узброеныя аўтаматамі і пісталетамі бандыты ў масках спынілі аўтобус, у якім людзі вярталіся з курорта дамоў. Прымусіўшы вадзіцеля павярнуць з трасы ў пясчаны кар'ер, бандыты забралі ў пасажыраў грошы, упрагажэнні, заручальныя пярсцёнкі, а на развітанне прыгразілі расправіцца з вадзіцелямі, калі яны паведамяць у паліцыю. Аўтобус паехаў на Мінск толькі на досвітку. Нападаў на маршрутныя аўтобусы ў Літве яшчэ не было. Кіраўніцтва аўтобуснага парка ў выпадку паўтарэння падобнага не бачыць іншага выйсця, як суправаджэнне начных аўтобусаў узброенымі паліцэйскімі.

БЕЛІНФАРМ.

Шлях – у мірную восень?

Ірландская рэспубліканская армія (ІРА) аб'явіла аб поўным спыненні вайны, якая працягвалася ўжо 25 гадоў.

Барацьба з англійскім уладаннем з гэтага часу будзе весціся не тэрарыстычнымі спосабамі, а цывілізаваным шляхам перамоў. У заяве сказана, што сітуацыя на палітычным небасхіле змянілася ў лепшы бок; спыненне агню распачалося з поўначы 31 жніўня.

Дэльфіны ў адстаўцы

Два дэльфіны "звольнены" з узброеных сіл ЗША. Аказваецца, на ўтрыманні арміі ЗША знаходзілася 125 спецыяльна абучаных млекакормячых.

Яны "неслі службу" ля берагоў марской базы ВМС ЗША ў Сан-Дыега (Каліфорнія). Зараз на актыўнай службе знаходзіцца 70 асобін. Утрыманне і навучанне аднаго дэльфіна каштуе ад 15 да 20 тысяч даляраў у год. Першыя два дэльфіны ўжо пераведзены ў спецыяльны парк для прабывальнікаў мора ў Фларыдзе.

Патрэбны ім бераг фларыдскі

Кубінскія бежанцы, якія перапраўляюцца з усходніх пляжаў недалёка ад Кубы, рыхтуюцца да чарговай спробы дасягнуць берагоў Фларыды.

Выхад некалькі скараціўся ў апошнія чатыры дні, калі на моры бушавала непагадзь. Кубінскія паліцэйскія патрулююць прыбярэжныя воды. Апошнім загадам Фідэля Кастра павінны затрымлівацца бежанцы, якія спрабуюць уцякаць разам з дзецьмі, рызыкуючы такім чынам іх жыццём.

Мабыць, пальчатка падкінута...

У апошнія дні "справа Сімпсана" прыняла нечаканы абарот.

Сведка абароны, імя якой пакуль невядома, паведаміла, што аднойчы дэтэктыў Фурман пры ёй заявіў, што "ненавідзіць чарнамазых". Фурман з'яўляецца тым паліцэйскім, які знайшоў акрываўленую пальчатку ў летняй рэзідэнцыі спартсмена. Такая ж пальчатка была знойдзена недалёка ад месца злачынства. Абаронцы О.Дж.Сімпсана ўхапіліся за гэтую саломінку, і самі абвінавачваюць дэтэктыва ў расізме, у тым, што ён падкінуў гэту ракавую пальчатку.

Магія ў стылі рок

Рэкордную колькасць гледачоў прыцягнуў у гэтым годзе музычны фестываль у Рэдзінгу.

На ім пабывала 150 тысяч чалавек. Большасць прыйшлі паслухаць вядомую рок-групу з Шатландыі "Праймэл Скрым". Тут жа выступіў легендарны гітарыст Мік Джоўнз. Менавіта іх выступленне прадстаўнік Рэдзінгскага фестывалю назваў самым ашаламляльным за ўвесь час існавання музычнага свята.

"Рабыня Ізаўра" для Джэферсана

У Галівудзе хутка пачнуцца здымкі фільма пра жыццё 3-га прэзідэнта ЗША Джэферсана. Галоўную ролю сыграе Нік Нолтэ. Сюжэт фільма выклікаў пратэст вядомых амерыканскіх гісторыкаў.

Справа ў тым, што фабула грунтуецца на недаказаным факце, быццам амерыканскі прэзідэнт быў закаханы ў чарнаскурую рабыню. Больш за ўсё спецыялістаў абурае тое, што ў фільме гэта прадстаўлена як падзея агульнавядомая і не падлягаючая сумненню. Роберт Граймс — біёграф жыцця трэццяга прэзідэнта — заявіў: "У фільме няма ні кроплі праўды".

Здымкі пасля смерці

Дзякуючы новым лічбавым тэхналогіям удалося "ажывіць" вядомага амерыканскага коміка Джона Кэндзі.

Кэндзі памёр на здымках фільма, калі заставалася яшчэ некалькі сцэн з яго ўдзелам. Пры дапамозе лічбавай тэхналогіі ўдалося зняць неабходныя кадры, каб закончыць фільм.

ТЫДЗЕНЬ ПА ГАРАСКОПУ

5—11 верасня

ДЗЕВА

На пачатку тыдня пастарайцеся вырашыць шмат важных спраў. Не палохайцеся новых знаёмстваў. Яны прынясуць вам удачу.

У сераду — гармонія ў каханні.

Будзьце ўважлівымі ў дарозе ў нядзелю: верагоднасць траўм.

ШАЛІ

Пасля 5-га пастарайцеся больш адпачываць.

А ў сярэдзіне тыдня займіцеся вырашэннем фінансавых праблем.

У суботу — спрыяльны час для падарожжа.

СКАРПІЁН

У першыя дні тыдня вам неабходна ўпэўненасць у сабе. Рызыкуйце ў бізнесе.

Венера падорыць вам каханне. Пастарайцеся паўплываць на бліжэйшае асяроддзе, каб у далейшым не шкадаваць. Поспех ва ўсіх вашых пачынаннях.

СТРАЛЕЦ

Пасля 5-га пачнуцца перамены ў асабістым жыцці. Наведайце сваіх даўніх знаёмых.

У сярэдзіне тыдня атрымаеце нейкую цікавую інфармацыю.

Усе важныя мерапрыемствы пачынайце 5-га і 10-га.

КАЗЯРОГ

З панядзелка магчыма камерцыйная паездка, у якой вы дакажацеся жаданага.

Будзьце дыпламатычнымі і абаяльнымі ў адносінах з людзьмі.

8-га — удача ў каханні.

ВАДАЛЕЙ

Пасля 8-га — 10-га нармалізуецца становішча ў сям'і і на працы. Магчыма некалькі невялікіх падарожжаў.

Усе важныя мерапрыемствы пачынайце 8-га і 10-га.

Крытычныя дні: 7-га і 9-га.

РЫБЫ

З 6-га пачнуцца перамены ў грашовай сферы. Спрыяльны час для вялікіх пакупак. Але будзьце эканомнымі.

Звярніце ўвагу на здароўе 7-га і 8-га.

У нядзелю магчымы непаразуменні ў каханні.

АВЕН

Не лепшы час для вашых пачынанняў у бізнесе.

У сярэдзіне тыдня магчымы невялікі матэрыяльны прыбытак.

Асцерагайцеся непрыемных выпадковасцей у выхадныя.

ЦЯЛЕЦ

Павышэнне творчага патэнцыялу.

Кантралюйце здароўе 9-га і 10-га.

Наведайце сваіх сяброў, якія вам дапамогуць у фінансавай сферы.

БЛІЗНЯТЫ

Пастарайцеся пазбегнуць матэрыяльных страт 9-га.

6-га — удача ў бізнесе.

Устрымайцеся ад усялякіх падарожжаў. Звярніцеся па дапамогу да сваіх сяброў.

РАК

Спрыяльны час для пачатку новых прадпрыемстваў. Асабліва пашанцуе работнікам сферы абслугоўвання, урачам, кіраўнікам сярэдняга рангу.

У канцы тыдня пастарайцеся не сварыцца з партнёрам. Больш часу правядзіце за горадам.

ЛЕЎ

Звяртайце ўвагу на дробязі ў панядзелак, каб пазбегнуць памылак.

Фінансавыя справы будуць звязаны з інфармацыяй.

Устрымайцеся ад вялікіх пакупак у сераду.

У выхадныя займіцеся творчай дзейнасцю.

Свята беларускай пісьменнасці і друку

Навукова-творчая экспедыцыя "Дарога да святыняў", якая праводзіцца ў рэспубліцы ў межах першага нацыянальнага свята беларускай пісьменнасці і друку, наведала старажытныя цэнтры беларускай гісторыі, культуры і духоўнага жыцця. Члены экспедыцыі сустрэліся з жыхарамі Слоніма, Баранавічаў, праводзілі чытацкія канферэнцыі і "круглыя сталы" ў бібліятэках і школах, пазнаёміліся з гісторыяй "Лаўрышаўскага Евангелля" — помніка беларускай пісьменнасці XIV стагоддзя, удзельнічалі ў Навагрудку ў раённым свяце пісьменнасці і друку.

НА ЗДЫМКУ:

- Сустрэча членаў экспедыцыі з жыхарамі вёскі Сталовічы Баранавіцкага раёна.
- "Лаўрышаўскае Евангелле" — помнік беларускай пісьменнасці XIV стагоддзя.

Фота Аркадзя НІКАЛАЕВА, БЕЛІНФАРМ.

МАРАЛЬНЫ КОДЭКС

Усе пачынаецца з душы...

□ Алесь ЛІСІЦКІ

Драмы і трагедыі — таксама. І нават калі мы часам спісваем тыя ці іншыя жудасныя факты рэчаіснасці на нашы сацыяльныя хваробы, нявырашаныя цяжкасці, але шчыра прызнаём і іншае: справа не толькі ў бязладнасці жыцця: горш, што пануе яна ў чалавечых душах...

Зноў яны пабачыліся за некалькі хвілін да судовага пасяджэння. Дачка пахапкам, пакуль не зайшлі суддзі, расказвала бацьку, што сядзеў у акружэнні міліцыянераў на лаве падсудных, як справы дома і якія з яго просьбаў ужо выканала.

Ён абвінавачваўся ў забойстве жонкі, яе маці. Яна, дачка, адначасна выступала ў ролі пацярпеўшай і абаронцы. Рэдкі выпадак, выключны...

Міхаіл Грычык і Галіна Кандратовіч сустрэліся 35 гадоў назад. Спадабаліся адно аднаму. Неўзабаве пабраліся. Затым паехалі ў далёкі Ашхабад, дзе малады муж праходзіў звыштэрміновую службу.

Праз пяць гадоў Грычыкі пераехалі сюды, у Жыткавічы. Міхаіл уладкаваўся ў мясцовую вайсковую часць. Знайшлася работа і Галіне. У сям'і нарадзілася чацвёра дзяцей. Тры дачкі ўжо замужам. Меншаму сыну цяпер яшчэ толькі пятнаццаць.

Радавая наша сям'я. Знешне нічым не горшая і не лепшая за некаторыя іншыя.

Ды, на жаль, так лічылася толькі да дня, які назаўсёды стаў чорным для Грычыкаў-бацькоў і іх нашчадкаў...

...Раніцой разам яны распілі бутэльку гарэлкі. Жонка ўзяла грошы і пайшла шукаць дадатковую порцыю віна. Яно ж таксама трапіла ў разрад дэфіцыту.

Муж лёг і заснуў. Надоўга. Прачнуўся недзе а 16-й гадзіне. У акне ўбачыў п'яную жонку. Без ношкі ў руках.

Пачакаў. Здавалася б, яна павінна ўжо зайсці. Не вытрымаў і выглянуў на пляцоўку. Убачыў, што тая звоніць суседу.

Яго захліснула хваля дзікунскай рэўнасці. Значыць, нездарма падазраваў у нявернасці!

У бяспамяцтве схапіў жонку за руку, уцягнуў у кватэру. Там некалькі разоў моцна ўдарыў. Куды — не памятае.

Жанчына ўпала на падлогу. Ён, сам не свой, адразу сышоў з дому. Хацелася выпіць. Але напрапанову ніхто са знаёмых не адгукнуўся.

Праз хвілін сорак вярнуўся. Заўважыў, што жонка не падае прыкмет жыцця. Уражаны М.Грычык зноў заспяшаўся на вуліцу. Убачыўшы групу курцоў, паведаміў, што нехта забіў яго жонку.

Сярод іх аказаўся ўчастковы інспектар міліцыі. Калі сведкі зайшлі з ім на кухню да Грычыкаў, то ўбачылі там несусветны вэрхал. Падлога, нібы ў цырульні, была ў доўгіх жаночых валасах.

Гаспадара кватэры арыштавалі. Праверка ў райбальніцы паказала, што ён быў п'яны...

Пазней М.Грычык памяняў паказанні. Сцвярджаў, што выпіў усяго сто пяцьдзесят грамаў. Сам, без жонкі. Таму ў такім стане ніяк не мог нанесці жонцы каля 80 удараў. Медэксперт, відаць, памыліўся. Выказаў таксама меркаванне, што нехта нібыта пасля яго бойкі з ёй заходзіў у кватэру. Ён, магчыма, і забіў яе...

Зыбкая версія, несур'ёзная. Але тапелец, як вядома, хапаецца і за саломінку.

На самай справе ад уваходных дзвярэй былі два ключы. Адным у прысутнасці ўчастковага гаспадар сам адчыняў іх. Другі знайшлі ў кішэні мёртвай ужо жанчыны...

Жудасная гісторыя. Цяжка было слухаць такое. Не верылася, што падобнае мог учыніць той, хто кахаў і жадаў шчасця сабе і сваёй сям'і.

Але надта ўжо загадкавая душа чалавечая. Шмат у ёй чысціні і ўзнёсласці. Ды не менш у яе сховах тоіцца чорнае сілы і дрымучае агрэсіўнасці. Праяўляюцца ж адно і другое ў залежнасці ад акалічнасцей, у залежнасці ад выхаванасці і інтэлекту асобы...

Магло ўсё быць інакш і ў лёсе М.Грычыка. Магло. Але не сталася. Хоць да таго, як казаў, і імкнуўся.

Бачачы яго непаслядоўнасць у прызнаннях і пэўную няшчырасць, не зусім у тое і верылася. Ды разам з тым нельга было не адчуць, што сказаў ён нямала праўды пра сваё жыццё, свае адносіны з былой жонкай. Праўды балючай і горкай...

Так здарылася, што яшчэ ў маладосці жонка яму здрадзіла. Хацеў кінуць. Але яна ўгаварыла не рабіць такога кроку. Абяцала не паўтараць падобных памылак. Паверыў.

Аднак у Жыткавічах жанчына пачала выпіваць. Часта мяняла месцы работы. Іншым разам на некалькі дзён сыходзіла з дому...

Ён трывожыўся за яе і дзяцей. Калі вярталася, ушчуваў, спрабаваў нават было лупцаваць. Гэта на нейкі час нібыта дапамагала. Але потым Галіна зрывалася зноў і зноў. Асабліва часта ў апошнія гады...

У такое таксама цяжка было паверыць. Няўжо маці сапраўды магла бесклапотна пакінуць дзяцей, быць абыякавай да іх будучыні?

Аказалася, што магла. У тым суддзяў і прысутных пераканала дачка М.Грычыка.

Маці вяла бязладнае жыццё. Любіла заглядваць у чарку. Неяк надоўга невядома куды знікла, калі брату было ўсяго некалькі тыдняў. Пазней пачала выносіць хатнія рэчы. Паквапілася нават на пасаг дачкі, які дапамагаў збіраць бацька...

Цяжка было дачцэ стрымаць слёзы, згадваючы такое. Ад яе слоў і ў самога падступаў камяк пад горла. Такія яны на смак, захапленні зямныя і чалавечыя!..

Пра бацьку дачка не сказала нічога благога. Так, выпіваў. Як і ўсе мужчыны. Але рукам волю ў прысутнасці дзяцей не даваў. Вядома, бывала, што бацькі на павышаным тоне размаўлялі паміж сабой. Ды ў якую сям'ю абыходзяць непаразуменні?..

Магло быць, што яна крыху ідэалізавала абвінавачанага. Магло быць. Але ж гэта даруецца. То быў усё ж яе бацька, які вырас сам сіратой, не захацеў, каб такі ж лёс напаткаў яе сясцёр і брата. А яно, такое жыццё, вунь як надламала яго духоўныя сілы. Ці ж не шкада яго і за гэта?..

Пра нябожчыкаў благога не кажуць. Ведаю гэта даўно. Няхай даруецца мне парушэнне памянёнай традыцыі, старой запаведзі...

Недаравальна, шкада — дачасна з жыцця пайшоў чалавек: маці. Трагедыя ў тым, што пайшла яна як бы па сваёй уласнай віне, па сваёй волі. Які ж яшчэ іншы фінал мог чакаць таго, хто ні ў чым не саступае сваім жаданням?

Не менш сумна і тое, што такія людзі не разумеюць, што робяць няшчаснымі дзяцей, блізкіх. Не разумеюць, што гэта прыніжае іх, абурае. Тады яны міжволі адпаведна рэагуюць на гэтую эмацыянальную няўстойлівасць. Рана ці позна гэта выяўляецца ў той альбо іншай форме пратэсту. На жаль, нярэдка з лятальным канцом...

Пад час гэтых роздумаў згадваюцца сказаныя на судзе М.Грычыкам словы:"Я яе не забіваў!"

Сказаныя без катэгарычнасці, у няпэўнасці. Так гаварыў амаль што праз паўгода чалавек, які ўсё яшчэ не паверыў у тое, што забіў, што зрабіў злачынства. Які ўсё яшчэ сумняваўся, што ў яго душы магло быць гэтулькі агрэсіўнасці, гэтулькі бездапаможнасці. Даволі доўга ён кантраляваў іх разважлівасцю, падпарадкоўваў іх сваёй волі.

Ды так было да пары. Пакуль душа і розум не ахінуліся заслонай згубнага віннага духу...

Няма апраўдання забойству! Наўмыснаму або не. Няма, бо ўсё пад гэтым небам народжана і створана дзеля жыцця. І гэта надта вялікі і непапраўны грэх — у бяздумнасці перарываць яго відочныя і невідочныя ніці, пазбаўляць іх гэтага права. Чалавека. Істоту. Расліну...

Ад яго не адкупішся, а значыць і не перакладзеш на плечы некаму іншаму. Будзеш несці яго крыж не толькі да моманту вызвалення з няволі, але і да апошняга свайго дня...

М.Грычык, відаць, таксама зразумеў гэта. Аднак нібы ўсё яшчэ хацеў верыць, што суд зразумее: адбылася памылка. Недаравальная, прыкрая. Але ж ён у ёй па-свойму не вінаваты, бо такога, што здарылася, не жадаў.

Дзеля гэтага, можа, і падманваў больш самога сябе, чым суддзяў...

Вядома, у бездапаможнасці можна наіўна верыць і ў гэта. Можна...

Але ж голасу ўласнага сумлення інакш не задушыш, як не наступіўшы яму, нібы сваёй песні, на горла, не забіўшы ў самім сабе вечнага і непаўторнага — чалавечнасці...

Засцерагай нас, Божа, ад такога бязвыхаднага крыжа! Усіх і кожнага. Цяпер і ў будучым.

Жыткавіцкі раён.

СВЕТ ЗАХАПЛЕННЯЎ

І тады я сказала ім: "Уявіце, што вы — чайнікі"

□ Наталля ПЛЫТКЕВІЧ, "ЧЗ"

Ці задумваліся вы некалі над тым, адкуль прыходзіць адчуванне дыскамфорту ў жыцці? З першага погляду, усё быццам бы няблага. Добрае надвор'е, някепская сям'я, уладкаванае жытло, але... З раніцы не ўзнікае радасці пры думцы, што трэба ісці на працу. Нялюбая работа — як непажаданае дзіця — ані радасці, ані прытулку.

Прыкладна так было і ў Галіны Мамонавай: займала кіруючую пасаду ў праектным інстытуце, а ўвесь вольны час аддавала захапленню — вышыўцы. Мела званне народнага майстра, нават выстаўляла свае творы ў Палацы мастацтва. І яшчэ адно захапленне было ў Галіны — дзеці. На лета, у час адпачынку ехала працаваць у піянерскі лагер. І вось аднаго разу, прыйшоўшы на работу, яна гучна заявіла: "Усё, іду да дзяцей".

І пайшла ў Мінскі Палац дзяцей і школьнікаў загадчыцай кабінета мадэліравання і канструявання адзення. "Я ніколі ў сваім жыцці не гналася за "шмоткамі", але апранацца хацелася прыгожа,— кажа Галіна.— Усё рабіла сваімі рукамі і заўсёды адрознівалася ад сябровак. Я і цяпер хачу навучыць сваіх дзяўчынак, як зрабіць вопратку адметнай, знайсці сваё "я" сярод агульнай аднастайнасці і падабенства. І трэба заўважыць, гэта ў яе атрымліваецца. Калі Галіна здавала экзамен на званне народнага майстра, шмат вывучыла літаратуры па вышыўцы народаў свету, па спалучэнню колераў у нацыянальных касцюмах. І ў сваіх творах яна разам з дзецьмі імкнецца да імправізацыі і эксперыментаў у гэтым накірунку. З самага пачатку было вырашана рабіць менавіта калекцыі адзення. А далей узнікла думка ствараць міні-спектаклі. І калі яе дзяўчынкі выйшлі пад музыку, каб паказаць калекцыю "Надзея" па матывах беларускага касцюма, гэта быў першы поспех! Газеты, тэлебачанне заўважылі гэту падзею і адгукнуліся на яе станоўчымі водгукамі.

Першыя яе дзяўчынкі ўжо скончылі школу, вучацца ў інстытуце, але добра засвоілі ўрокі мадэліравання і канструявання адзення, і яны цяпер без праблем зробяць для сябе нешта звышадмысловае, супермоднае.

А пачыналі з даволі простых фасонаў — за аснову бралі кашулю-кімано і спадніцу-клёш. Яшчэ ў дзяцінстве, не ведаючы законаў мадэліравання, Галіна рабіла свае першыя сукенкі без выкраек, імкнучыся знайсці цікавае вырашэнне за кошт спалучэння колераў, тканіны. Гэтаму цяпер яна вучыць сваіх дзяўчат. І яны дасягаюць нечаканых эфектаў, працуючы з рознымі тканінамі і ствараючы з абрэзкаў сваю новую. Мора іх фантазіі выліваецца ў дзіўныя вобразы, для ажыццяўлення якіх выкарыстоўваюцца і лён, і саломка, і скура. Дарэчы, усю фурнітуру робяць самі, нават абутак даводзілася ствараць.

З другой калекцыі "Краса — сарафан" распачаліся нават гастрольныя паездкі дзяўчат і ў Калінінград, і ў Кіеў, і ў іншыя гарады. Незвычайны тут і дызайн адзення, і сам паказ: дзяўчаты водзяць карагоды, збіраюць кветкі. Гэткі міні-спектакль. Дарэчы, усе калекцыі нараджаліся ў залежнасці ад тканіны, якая была ў наяўнасці. "З-за нашай беднасці,— кажа Галіна,— мы не можам выйсці з нейкай ідэяй і пад яе купляць ужо матэрыю".

На наступны год Галіна набыла тканіну колеру "хакі" блакітную і чырвоную, і задумала стварыць вельмі складаную калекцыю "Шар колеру хакі". Дызайнеры ўсяго свету звярталіся да савецкай сімволікі, гэта тэма лягла і ў аснову новай калекцыі. "Хакі — колер ваеннага камунізму, чырвоны — усёпаглынаючага агню і крыві, блакітны — неба і надзеі, — тлумачыць Галіна Мамонава. — Але мая ідэя была б мёртванароджанай, калі б яе не зразумелі і не падтрымалі дзеці. Каб лепш усё асэнсаваць, мы пісалі сачыненні, у якіх дзяўчаты імкнуліся вызначыць і растлумачыць свае задумкі. Упершыню як дызайнер я ўявяла на сцэне дзве постаці-манекены ў плашчах. На першым — абрысы Краснай плошчы, як апоры сацыялістычнай дзяржавы, а на другім — асколкі, што ляцяць у розныя бакі. Плашчы расхінаюцца — і адтуль выходзіць мадэль-сімвал, старонка з гісторыі ва ўспрыняцці дзяцей. Гэта калекцыя была сур'ёзнай і складанай, а па настрою — нават сумнай.

Больш вясёлай і задзірыстай атрымалася наступная — "Рускія дзяўчынкі. Новая версія" пад вядомы шлягер М.Шуфуцінскага. У яе аснове — яркія колеры, паўлава-пасадскія хусткі. Дзяўчаты выкарыстапі іх не толькі ў рускім, але і ў цыганскім, і ў індыйскім варыянтах, і ў стылі "мадэрн". Потым былі калекцыі "Несцерка", "Грэцыя", "Я ніколі не думала, што гэта так складана — аднавіць гісторыю касцюма,— прызнаецца Галіна Мамонава.— Куды лягчэй зрабіць стылізацыю, але ад яе не ўзнікне пачуцця дакранання да часу. Арнаменты ў сваіх мадэлях мы ўзялі сапраўдныя, якія існавалі ў часы Старажытнай Грэцыі, падабралі музыку і інсцэніравалі, як багі спускаюцца з Алімпа на зямлю. Наперадзе ідзе хлопчык, які кідае на зямлю пялёсткі ружаў, за ім — урачыстай хадою рухаюцца багі. Гэта, паводле прызнання гледачоў, робіць незабыўнае ўражанне.

А наступная наша калекцыя стваралася даволі цікава, хоць і ў пакутах. Задума была такая — каб дзяўчынкі паспрабавалі сябе ў якасці дызайнераў па роспісу посуду. Калекцыя насіла назву "Гжэльскі сувенір". Мы сабралі стос адпаведнай літаратуры, наведалі выставу, неаднойчы хадзілі ў Траецкае прадмесце, дзе знаёміліся з гжэльскім посудам. Але мадэлі не нараджаліся, усе былі разгубленыя, сумныя. І вось аднойчы, прыйшоўшы на заняткі, я ім сказала: "Уявіце, што вы чайнікі. А прычоскі — накрыўкі". Шкадую, што не было пад рукой фотаапарата, каб сфатаграфаваць, якія яны зрабілі прычоскі адна адной! Гэта была сапраўдная імправізацыя, палёт фантазіі. Усе стараліся, саплі, атрымалася незвычайнае — і ў кожнай узнік пэўны непаўторны вобраз. Яны змаглі ўявіць сабе, у чым павінны выходзіць на сцэну. Дызайн у блакітна-валошкавым колеры атрымаўся звінячы, а мадэлі — нібыта лялечныя".

Пяць гадоў таму выйшлі першыя дзяўчынкі Галіны Мамонавай на сцэну. І ўсе пяць гадоў не спыняўся творчы пошук. Кожная калекцыя — гэта асобная тэма, апавяданне на якую захапляе і гледачоў, і выканаўцаў. "Мне так хочацца стварыць шмат такіх тэм, шмат апавяданняў!"— прызналася на развітанне Галіна. І я веру, што гэта атрымаецца ў яе і яе вучаніц.

Перакладзіце на беларускую мову

1. Волнорез. 2. Искренность. 3. Клевер. 4. Ископаемое. 5. Завтрак. 6. Крепостное право. 7. Волнушка. 8. Кряква. 9. Борьба. 10. Девясил (бот.). 11. Бурав. 12. Помощь. 13. Горница. 14. Достаяние. 15. Древесина. 16. Ветчина. 17. Мгновение. 18. Победа. 19. Руководитель. 20. Долг. 21. Клюква. 22. Паук. 23. Бедняга. 24. Бублик. 25. Кавардак. 26. Предатель. 27. Вождь. 28.Сентябрь. 29. Струя. 30. Сумерки. 31. Наседка. 32. Отклик. 33. Восстановление. 34. Удобрение. 35. Справочник. 36. Образование.

Запаўняць клеткі крыжаслова, адзначаныя шрыфтам, па ходу гадзіннікавай стрэлкі.

Даслаў Валеры ПІНЧУК.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАСЛОЎ, ЗМЕШЧАНЫ Ў N 93

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 7. Манізер. 8. Шамякін. 11. Курс. 12. Аэробус. 13. Брас. 14. Кан. 16. Ала. 18. Рад. 19. "Сябры". 20. Аса. 25. Колас. 26. Футра. 27. Левін. 28. "Алеся". 33. "Час". 35. Дрозд. 37. Кім. 38. Акт. 40. Бра. 42. Зубр. 43. "Андруша". 44. "Наля". 45. Лучанок. 46. Куранты.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1 Харужая. 2. Мінск. 3. "Неман". 4. Такса. 5. Сяўба. 6. Кіраўск. 9. Арляк. 10. Абора. 15. Ас. 17. Лі. 21. Кобец. 22. Палік. 23. Гуслі. 24. Арэса. 29. Мазурук. 30. Града. 31. Азгур. 32. Кіслата. 34. Як. 36. Ар. 38. Арэал. 39. Тавот. 40. Батут. 41. Анчар.

■ 3, субота

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. Здароўе.
* 9.00. "Апошнія чараўнікі" і інш.
◆9.30. "У паласе прыбою".
11.00. Паказвае Гомель.
12.00. Шматгалосся. Нацыянальныя беларускага Палесся.
* 12.45. "Лулу – анёл кветак".
13.20. "Бімбам".
13.40. "Пакінуць след..." Памяці дырыжора Ю.Цыркука.
◆14.15. "Хіль у мяне яблыкам".
14.50. "Чорная дарога". Д/ф.
16.00. "Песню брыце з сабою". Частка 1-я.
17.10. Чэмпіянат свету па мотагонках.
18.10. "Ды спявайце аб тым таварышы..." Частка 2-я.
* 19.05. "Чарапашкі ніндзя".
19.30. "Нов і К" – mon-10.
20.30. Пяць хвілін на жарты.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Самазабойца".
23.05. Пад купалам Сусвету.
23.15. "Каскад".
23.35. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"
7.45. Слова пастара.
8.00. "Марафон-15" – малышам.
8.30. Масква. Беларускі вакзал.
8.45. Тэлерадыёкампанія "Мір".
10.00. Ранішняя пошта.
10.30. Я – жанчына.
11.00. Навіны культуры.
11.10. Смак.
◆11.25. "У мёртвай пятлі".
12.55. Палітра.
13.30. Тэлескоп.
14.00, 23.30. Навіны.
14.15. Рэпартаж аб сустрэчы расійскіх войск, што прыбылі з Германіі.
15.00. Мініяцюра.
◆15.10. "Кэтвізл".
15.35. "Спявай, гітара".
16.05. У свеце жывёл.
16.50. Шчаслівы выпадак.
17.40. Да і пасля...
◆18.35. "Айвенга" (ЗША). 3-я серыя.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35, 23.40. Надвор'е.
◆20.45. "Камісар" (ЗША).
21.45. "Гавары мне пра Расію". Канцэрт.
23.45. Акадэмія.

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Весткі.
* 7.25. "Маленькі Рыжык". Фільм 1-ы.
7.45. "Прэлюдыя да біяграфіі". Д/ф.
8.05. Студыя "Рост". "Аднойчы".
8.35. Пілігрым.
9.20. Рэтра-шлягер.
9.50. Да Масквы – далёка.
◆10.35. "Каранцін".
11.55. Тэлеконкурс юрыстаў.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Зоркі Амерыкі.
* 13.30. "Прапаўшая бабулька". 9-я серыя.
14.00. Д/ф "Расія маладая". 8-я серыя.
14.55. Тэлерэдуктар.
15.00. Цішыня № 9.
15.45. Цыкл "Паліцыя ЗША".
16.15. Футбол без граніц.
* 17.15. "Легенда пра Гаявату". (ЗША).
18.15. Вусная дзіцяці.
18.45. Свята кожны дзень.
19.25. "Аіда". Фільм-опера.
* 21.10. "Мы – жанчыны".
21.20. Кліп-антракт. М.Шуфуцінскі.
21.25. Джэнтльмен-шоу.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Праграма "А".
◆23.35. "Шчаслівыя разам". (ЗША).

Санкт-Пецярбург
9.00. Рэлігійная праграма.
9.30. Чароўная лінія.
◆9.45. "Папяровы тыгр". (ЗША).
11.35. Тэлефільм аб творчасці М.Цвятаевай.
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.35. "Рэспубліка Шкід".
15.15. "Варыяцыі. Балет на музыку Ж.Бізэ". Музычны фільм.
* 15.30. "Марыяна першая".
16.00. Аўтапілот.
* 16.15. "Ромка, Фомка і Артос".
◆16.45. "Скарб рыцара Мілоты".
18.05. "Трамплін". Усмешка Джаконды.
18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
18.55. Экспрэс-кіно.
◆19.15. "Страсці".
20.55. Б.Ціщанка. Канцэрт для арфы з аркестрам.
22.05. Ваш стыль.
◆22.10. "Угрум-рака". 3-я серыя.
23.15. "Гісторыя таблеткі". Тэлефільм.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.10. Трэцяе вока.
18.00. Сёння.
18.35. Тэлегульня "Ключы ад форта Баярд".
19.55. Аўтарская праграма Э.Разанава.
◆20.25. "Шпікі – аматары экстра класа". 1-я серыя (Вялікабрытанія).
21.00. Надоечы.
21.45. Аўтаспорт: вышэйшыя дасягненні.
◆22.00. "Амерыкэн бой".
24.00. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.

8-ы канал
◆15.00. "Дажывём да панядзелка".
16.50. Прапаведнік Кенет Коўпленд.
* 17.20. Мультфільмы.
18.00. Сонца, паветра і "На-на".
◆19.00. "Завяшчанне прафесара Доўэля".
20.40. Фірма "Кедберы" і "ММ-4" прадстаўляюць музычную праграму.
◆21.40. "Мой сябар Іван Лапшын."

■ 4, нядзеля

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Слова да чалавека.
◆8.55. "Самазабойца".
10.25. Нядзельная пропаведзь ксяндза У.Завальнюка.
10.35. "МТУ. Лепшыя хіты".
11.05. Беларускі тур. Падарожжы, сустрэчы, адпачынак.
* 11.25. "Чарапашкі ніндзя".
11.50. Аэробіка.
12.20. На музычных паралелях.
13.10. Праспект.
13.40. Вяскоўцы.
14.10. Тэлебом.
15.00. Святочны канцэрт, прысвечаны Дню работнікаў нафтавай і газавай прамысловасці.
* 16.40. "Прыгоды Мурзілкі".
17.20. "Гінес-шоу".
17.50. Тэлеклуб "Гаў-гаў".
18.20. Дзелавы веснік.
* 18.35. "Чарапашкі ніндзя".
19.00. Метраном. "Францыя... Песня..."
* 19.50. "Страчаная галактыка".
20.00. Панарама.
20.35. Пяць хвілін на жарты.
20.40. Калыханка.
21.00. Пад купалам Сусвету.
21.10. Камп'ютэрны палігон.
◆21.30. "Чалавек з Карлеоне" (Італія).
22.55. Запрашаем на вячоркі. Абрад "Вяселле".

Канал "Астанкіна"
7.15. Алімпійская раніца.
7.50. Спортлото.
8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Хрустальны чаравічак.
10.55. Экстра-НЛА.
11.25. Дзень добры!
11.55. "Пасля Сталыпіна". Частка 4-я.
12.55. "Вожык у тумане".
13.10. "Падводная адысея каманды Кусто".
14.00, 17.20, 23.00. Навіны.
14.20. Тэлерадыёкампанія "Мір".
15.00. Жывое дрэва рамёстваў.
* 15.05. "Некалькі старонак з жыцця прывіда".
15.20. Амерыка з М.Таратутам.
15.55. Хакей. Міжнародны турнір.
18.30. Тэлелоцыя.
18.45. Бамонд.
19.05. Надвор'е.
◆19.10. "Вясёлы Вялікдзень" (Францыя).
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны уік-энд.
22.15. Каханне з першага погляду.
23.10. Вакзал мары. Юрый Башмет.

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Весткі.
* 7.25. "Маленькі Рыжык". Фільм 2-гі.
7.45. Здарова жывеш.
8.00. Студыя "Рост". "Веер", "Першы дубль".
8.30. Добрай раніцы, Еўропа. Музычна-пацяшальная праграма.
9.00. Сусветная вёска.
9.30. К.Мажэйка. Рэпартажы з Іспаніі.
10.00. Аты-баты...
10.30. У доме Гогаля.
◆11.00. "Яна абараняе Радзіму".
12.30. Кліп-антракт. Патрысія Каас.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.30. Не высечы...
13.35. Сігнальны экземпляр.
13.45. У свеце жывёл.
14.40. Кіно ў верасні.
14.55. Чэмпіянат Расіі па футболе. "Спартак" (Масква) – "Тарпеда" (Масква).
* 17.00. Чароўны свет Дыснея.
17.55. Багема.
◆19.25. "Карціна".
21.10. Каробка перадач.
21.25. У Ксюшы.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Амур, эрас, танатас у інтэрпрэтацыях Алы Сігалавай".
23.05. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.

Санкт-Пецярбург
9.00. Праграма-набажэнства.
* 9.30. "Клемянціна".
10.00. Экспрэс-кіно.
10.15. Фільм-канцэрт.
11.00. Нядзельны лабірынт.
12.30. Сем сланоў.
13.00. Рамансы П.І.Чайкоўскага ў выкананні Г.Вішнеўскай.
* 14.40. "Тры сінія-сінія возеры малінавага колеру".
◆14.50. "Дванаццаць крэслаў". 1-я і 2-я серыі.
16.50. Залаты ключ.
17.00. Кідайка.
17.40. Гістарычны альманах.
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. "Санта Крус". Тэлеспектакль.
◆20.25. "Восем дзён надзеі".
21.40. Ваш стыль.
21.45. Адамаў яблык.
◆22.45. "Угрум-рака".

Канал НТВ
◆17.00. "Розыгрыш".
18.30. Майстэрства жыць.
* 19.05. Мультфільм.
20.00. Вынікі.
◆21.10. "Парыжскае жыццё" (Францыя).
23.00. Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.

8-ы канал
◆15.00. "Дзеці капітана Гранта".
* 16.30. Мультфільмы.
17.30. Мантаж.
◆18.05. "Каралеўства дыяментаў" (Індыя).
* 20.00. Мультфільм для дарослых "Ліфт". 1-я, 2-я і 3-я серыі.
20.35. Спорт-сакрэт.
21.00. "Студыя "БМ".
◆21.20. "Жанчына з кветкамі і шампанскім".
◆22.40. Foxy music.

Надвор'е

Сёння днём па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, кароткачасовыя дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература паветра ў Віцебску – +20– +22°, Мінску, Магілёве – +21– +23°, Гродна – +23– +25°, Брэсце, Гомелі – +25– +27°.

У наступныя двое сутак месцамі па рэспубліцы чакаюцца кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра ўначы: 4-га – +11– +16°, 5-га – +7– +12°, днём – +18– +23°, у паўднёвых раёнах да +26°.

Валянціна СКРЭБЕЦ, інжынер-сіноптык Белгідрамета.

ХАТНІ ЭКРАН

■ 5, панядзелак

Беларускае тэлебачанне
16.50. Тэлебачанне – школе. "Аб чым гаворыць музыка?".
17.10. Праграма для падлеткаў.
17.30. Навіны.
* 17.40. "Ох, адпачыў".
17.50. Беларускі тур.
18.10. Абласныя навіны.
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Аэробіка. Урокі Наталлі Наважылавай.
19.30. Расказвае пісьменнік А.Гардзіцкі.
* 20.15. "Ракавое каханне".
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Студыя "Тэлесябрына".
21.40. Спартыўны тэлекур'ер.
21.55. Тэлевізійны Дом кіно. Народны артыст СССР Р.І.Янкоўскі і яго сын У.Янкоўскі.
23.10. Пад купалам Сусвету.
23.20. НІКа.
◆23.35. "Паласа Сімарона".
0.50. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.25. Навіны.
8.00. Дзелавы веснік.
8.15. Паглядзі, паслухай...
* 8.35. "Мядзведзь – ліпавая нага".
◆8.45. "Дзікая ружа".
9.15. Амерыка з М.Таратутам.
9.45. Прадпрымальнік.
15.25. Наш музычны клуб.
16.00. Зорная гадзіна.
16.40. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. Свет сёння.
17.40. Азбука ўласніка.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. "Мы". Аўтарская праграма У.Познера.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Сустрэча з А.І.Салжаніцыным.
21.05. Спартыўны агляд.
21.40. Невядомыя эпізоды з жыцця Ю.Алешы.
22.10. Радасць дызайна.
22.35. "Сіняя бутэлька".
23.05. Кінаэскіз аб жыцці і смерці без перазвону. Н.Цвятаева.
23.35. А.П'яцола. "Аргенцінскае танга".
24.00. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Зваротны адрас.
◆9.00. "Чалавек з Лондана".
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
* 15.20. "Шаўковы кутасік".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія. "Правінцыя".
16.50. Бізнес у Расіі.
17.20. Свята кожны дзень.
17.30. Выратаванне 911.
18.25. Наш сад.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Тайна іспанскага куфра".
20.35. Ніхто не забыты.
20.40. Рэпарцёр.
21.00. Момант ісціны. На пытанні А.Каравулава адказвае Прэзідэнт Беларусі А.Лукашэнка.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм-ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. "Магічны круг".
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
* 14.20. "Тры сінія-сінія возеры малінавага колеру".
◆14.45. "Страсці".
* 16.20. "Квакша", "Цінка-павуцінка".
16.45. Падарожжа па Усходзе.
17.00. "Чапаеў. Легенда і чалавек". Д/ф.
17.40. Ад першай асобы.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
19.55. Свет мастацтва.
20.25. "Мужчынскі хор". Фільм-канцэрт.
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. "Сугучча слоў жывых". Памяці Валерыя Агафонава.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Па ўсёй Расіі.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.15. Ваш стыль.
22.20. Музычны дадатак да праграмы "Свет мастацтва".

8-ы канал
◆18.00. "Чапаеў".
19.30. БАНТ. Рэпартаж.
* 19.35. Мультфільм Уолта Дыснея.
20.05. "ПІР".
◆20.20. "Праект Афрадзіты". 1-я серыя.
21.10. Ля афішы.
21.30. Гарадскі гадзіннік.
◆21.45. "Філін і Кошачка" (ЗША).

Канал НТВ
17.00. Анонс тыдня.
* 17.05. Мультфільм.
17.30. "Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі пра гэта даведацца". Фільм 71-ы.
18.00. і 21.00. "Сёння".
18.35. Спартыўная азбука.
◆19.15. "Напалеон". 1-я серыя.
◆21.40. "Маісей заканадаўца". 1-я серыя.
22.35. Часінка.
23.05. US open– Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.

■ 6, аўторак

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. Дзелавы веснік.
* 8.50. "Пластылінавая варона".
9.00. ТБ – школе.
* 9.20. "Чарапашкі ніндзя".
◆9.45. "Паласа Сімарона".
11.00. "Славянскі базар-94".
12.40. "А я жыву ўсё там жа... Пра каханне". Д/ф.
13.00. "Бімбам". Праграма для падлеткаў.
13.20. Міжнародныя спаборніцтвы па канкуры на Кубак Беларускай асацыяцыі конегадоўлі.
14.00. Праспект.
* 14.30. "Капрызны Мурад", "Шчасце Нурлана".
14.55. "Нов і К"-mon-10.
15.55. ТБ – школе. Беларуская літаратура.
16.25. "Цярновы вянок для паэта". Да 80-годдзя Л.Шпакоўскага.
17.10. "Бімбам". Праграма для падлеткаў.
17.30. Навіны (з сурдаперакладам).
17.40. "Слова і справа...". Тэленарыс.
* 17.55. "Серабрысты званочак".
18.10. Абласныя навіны (Віцебск).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Мост. Культурна-асветніцкая праграма.
19.30. Эканамікст.
19.40. На музычных паралелях. Д.Шастаковіч.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Маё каханне, мой смутак".
22.35. Пад купалам Сусвету.
22.45. НІКа.
23.00. "І зорка з зоркаю гаворыць".
24.00. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.40. Навіны.
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
8.15. Вясёлыя ноткі.
* 8.35. "Як стары карову прадаваў".
◆8.45. "Дзікая ружа".
9.15. Чалавек і закон.
9.45. Справа.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Чароўны свет, ці Сінема.
16.10. Джэм.
16.40. Рынак і багацце.
17.25. "Кітай. З жыцця суседзяў".
17.55, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. Тэма.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. З першых рук.
◆20.55. "Ідзі і глядзі".
23.50. Чэмпіянат свету. Плаванне.
0.20. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Момант ісціны. На пытанні А.Каравулава адказвае Прэзідэнт Беларусі А.Лукашэнка.
* 9.20. "Рэпетыцыя".
9.30. Панове-таварышы.
9.45. "К-2" прадстаўляе: "Ню".
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. "Гульня без пройгрышу".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Адлюстраванне.
16.50. Не быць дыназаўрам.
17.05. Фільм-прэм'ер.
17.20. Залатая галіна.
17.50. Свята кожны дзень.
18.00. Кансіліум.
18.10. L-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Прыгажун Серж".
21.30. Я – лідэр.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
◆22.35. "Кузены".

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм-ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
◆14.45. "Башы-Ачук".
* 16.35. "Дадабай і будзільнік".
16.45. Тэлемагазін.
* 16.50. "Там, дзе жыве Павуцінвіч".
* 17.05. "Кароль-паршывец".
17.15. "Дзень цудаў". Фільм-канцэрт.
17.40. Адкрываю для сябе Расію.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
20.00. "Спявае М.Крысталінская".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. Наўздагад.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.15. Ваш стыль.
◆22.20. "Домік".

8-ы канал
◆18.00. "Вышыня".
18.35. Студыя "ІНТЭКС": "Навіны".
* 19.45. Мультфільм Уолта Дыснея.
◆20.20. "Праект Афрадзіты" 2-я серыя.
21.10. Рынак.
21.40. Шанц-прыз.
◆21.55. "Халоднае лета 53-га".

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільмы.
17.30. "Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі пра гэта даведацца". Фільм 72-гі.
18.00. і 21.00. "Сёння".
18.35. US-open – Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
◆19.15. "Напалеон". 2-я серыя.
◆21.40. "Маісей заканадаўца". 2-я серыя.
22.35. Часінка.
◆23.05. "Машына часу": Ціхі канцэрт.

■ 7, серада

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
* 8.45. "Чаму сланы?".
9.00. ТБ – школе. Беларуская літаратура.
◆9.30. "Маё каханне, мой смутак".
10.30. Тэлевізійны Дом кіно. Народны артыст СССР Р.І.Янкоўскі і яго сын У.Янкоўскі.
11.45. Аэробіка. Урокі Наталлі Наважылавай.
12.15. "Дайце мне спяваць". Музычны фільм.
13.05. "Бімбам". Праграма для падлеткаў.
15.30. Відзьма-нявідзьма.
16.30. "Сустрэчы на арэне".
17.10. "Бімбам". Праграма для падлеткаў.
17.30. Навіны.
17.40. "Купляць ці вырабляць?". Балючыя праблемы стаматалогіі.
18.10. Абласныя навіны (Гомель).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. "Карамболь". Ток-шоу з удзелам мэра г.Маладзечна Г.Д.Карпенкі.
19.30. Калыханка.
20.00. Панарама.
20.35. Пяць хвілін на жарты.
* 20.40. "Сонечны зайчык".
20.50. Футбол. Зборная Нарвегіі – зборная Беларусі.
23.00. "Сямейныя вечары". Д/ф.
◆23.15. "Маё каханне, мой смутак".
0.15. Кантакт.
0.20. Пад купалам Сусвету.
0.30. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.10. Навіны.
8.00. Расійскі дайджэст.
* 8.15. "Новая казка".
◆8.35. "Дзікая ружа".
9.05. Сірата Краіны Саветаў.
9.45. Дзелавы веснік.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Камп'ютэр-хол.
16.05. Адказы.
16.40. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. Свет сёння. Карабах – шлях да ўрэгулявання.
17.35. Тэхнадром.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. Футбол. Зборная Расіі – зборная Германіі.
19.50. Добрай ночы, малышы!
20.45. Футбол. Зборная Расіі – зборная Германіі.
21.35. Маналог.
21.50. Трамвай-жаданне.
22.40. Без паўзы.
23.20. Чэмпіянат свету па вышэйшым пілатажы.
23.50. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Ранішні канцэрт.
8.40. У свеце жывёл.
9.35. Паўвостраў Валерыя Ахадава.
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Чый бок?
15.50. Там-там навіны.
16.05. "Далёкі Усход" (Хабараўск).
16.50. Відэапаэзія. Паэт Марк Кабакоў.
17.05. Рубяжы.
17.50. Свята кожны дзень.
18.00. "Ідэальны муж" у пастаноўцы В.Н.Плучака.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Ніхто не забыты.
20.30. Джаз-клуб.
21.05. Газетныя гісторыі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Экран крымінальных паведамленняў.
22.45. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм-ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
◆14.45. "Восем дзён надзеі".
16.00. Еўрапейскі калейдаскоп.
16.25. "Нездарма помніць уся Расія...".
17.15. "Танцуе Людміла Семяняка".
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
20.00. "Захапленне кахання". Спявае І.Багачова.
20.05. Блеф-клуб.
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. "Па-дэ-дэ з балета "Баядэрка".
21.10. Музычны момант.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.15. Ваш стыль.
22.20. "Вялікая кацiная казка". Спектакль па матывах твораў К.Чапека.

8-ы канал
◆18.00. "Колер граната".
19.15. БАНТ. Рэпартаж.
19.20. Нямецкая хваля.
19.50. СОЛТЭК. Навіны.
* 20.00. Мультфільм Уолта Дыснея.
20.30. "ПІР".
◆20.40. "Праект Афрадзіты". 3-я серыя.
21.30. Гарадскі гадзіннік.
21.50. "Трэба знішчыць гэта каханне" (Польшча).
23.20. Гарадскі гадзіннік. Навіны.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.30. "Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі пра гэта даведацца". Фільм 73-і.
18.00 і 21.00. "Сёння".
18.35. "Непадведзеныя вынікі".
* 19.15. Мультфільм для дарослых.
◆19.20. "Дуэль".
◆21.40. "Маісей заканадаўца". 3-я серыя.
22.35. Часінка.
23.05. US-open –Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
23.55. Кафэ "Абломаў".

■ 8, чацвер

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. "Радасная душа".
◆9.05. "Маё каханне, мой смутак".
10.05. "Дасылаю вам п'есу".
10.35. "Славянскі базар-94".
12.20. Тэлеклуб "Гаў-гаў".
12.50. "Бімбам". Праграма для падлеткаў.
◆13.10. "Паміраць не страшна".
14.50. "Майстар".
15.30. Тэлебачанне – школе. Беларуская літаратура.
16.10. Міжнародныя спаборніцтвы па канкуры на Кубак Беларускай асацыяцыі конегадоўлі.
17.10. "Бімбам".
17.30. Навіны.
17.40. "Еўрапейскі калейдаскоп".
18.10. Абласныя навіны (Гродна).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Зачытайце маё пісьмо...
19.05. Роднае слова.
19.40. Гаспадар. Што пасеялі – што збяром?
20.10. "Рамэо і Юлія".
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Маё каханне, мой смутак".
22.35. "Крок".
22.55. Пад купалам Сусвету.
23.05. НІКа.
23.20. "Крок".
0.30. Надвор'е.
0.40. Кубак Беларусі па цяжкай атлетыцы.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.35. Навіны.
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
* 8.15. "Казкі-невялічкі".
◆8.35. "Дзікая ружа".
9.05. У свеце жывёл.
9.45. Прадпрымальнік.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Мульцітролія.
16.05. ...Да 16 і старэйшым.
16.40. Планета.
17.25. Дакументы і лёсы.
17.40. Загадка СБ.
17.50, 20.30. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. У пошуках страчанага.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Масква-Крэмль.
21.00. Лато "Мільён".
◆21.35. "Расследаванне".
23.45. Арт-кур'ер.
0.15. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
* 8.35. "Туман з Лондана".
◆8.45. "Санта-Барбара".
10.25. Мастак В.Удовін. Тэленарыс.
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост". "Кенгуру".
15.50. Там-там навіны.
16.05. "Гледзячы з Ніжняга". Праграма Н.Зверавай.
16.35. Сочы. Бархатны сезон.
16.50. М-трэст.
17.05. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і мотаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Вялікі скандал.
21.00. На конкурсе імя Клары Шуман у Дзюсельдорфе.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. "Мы выйшлі з блакадных дзён".
* 14.10. Мультфільмы з серыі "КААПП".
◆14.45. "Рэспубліка ШКІД".
16.25. Урок нямецкай мовы.
16.40. "Волжскі сувенір". Музычны фільм.
16.50. "Тры колы, фаліянт і..."
* 17.10. "Квакша".
17.30. Парады садаводам.
17.40. Этнасы Зямлі.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Назола".
* 20.35. "Куфэрак".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. "Часы не выбіраюць".
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Па ўсёй Расіі.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.15. Ваш стыль.
22.20. Вячэрні звон.

8-ы канал
◆18.00. "Шлюб па-італьянску".
19.40. БАНТ. Рэпартаж.
* 19.45. Мультфільм Уолта Дыснея.
20.15. "ПІР".
◆20.30. "Праект Афрадзіты". 4-я серыя.
21.20. Да ведама.
◆21.35. "Дарэмныя пошукі С'юзен".

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільмы.
17.30. "Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі пра гэта даведацца". Фільм 74-ы.
18.00 і 21.00. "Сёння".
18.35. US open– Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
◆19.20. "Заснуўшы".
◆21.40. "Маісей заканадаўца". 4-я серыя.
22.35. Часінка.
◆23.10. "Песня пра чырвонага наперстачніка", "Баба".

■ 9, пятніца

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
* 8.45. "Храбры Назар".
9.00. Тэлебачанне – школе. Беларуская літаратура.
◆9.40. "Маё каханне, мой смутак".
10.40. Бізнес-рынг.
11.15. "Пяць зорак".
12.45. "Бімбам".
◆13.05. "Зберажы мяне, мой талісман".
14.15. "Варыяцыі на балетныя тэмы".
◆14.45. "Зіта і Гіта" (Індыя).
17.10. "Бімбам".
17.30. Навіны.
* 17.40. "Белая чапля" і інш.
18.10. Абласныя навіны (Магілёў).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Рэйтынг.
19.15. "Пап-Ці" – TV.
20.00. Эканамікст.
20.10. Студыя "Тэлесябрына".
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Забойства сведкі".
22.55. Пад купалам Сусвету.
23.05. НІКа.
23.20. Кубак Беларусі па цяжкай атлетыцы.
23.50. Надвор'е.
24.00. "Беларусь мая святая".

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
8.00. Новы старт.
8.15. Сарока.
* 8.35. "Усё добра".
◆8.45. "Дзікая ружа".
9.15. Агарод круглы год.
9.45. Бізнес-клас.
◆15.25. "Стальны пярсцёнак".
16.00. Канцэрт народнай музыкі.
16.20. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Знак пытання.
17.35. Мініяцюра.
17.45. Чалавек і закон.
18.15, 20.35. Надвор'е.
◆18.20. "Дзікая ружа".
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Чалавек тыдня.
◆21.05. "Вуліцы Сан-Францыска".
22.05. "Погляд" з А.Любімавым.
23.10. Музагляд.
23.55. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.
0.55. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
◆8.35. "Санта-Барбара".
9.25. "Навуковы кіраўнік".
10.35. Тэлегазета.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Фальклорная карусель.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
◆16.50. "Яшчэ не чалавек".
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Пяць хвілін аб добрым жыцці.
18.00. "К-2 прадстаўляе: "Абзац".
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.30. Маскі-шоу.
21.10. "Лепшыя галасы свету – на свяце ў Рыме"
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Лепшыя галасы свету – на свяце ў Рыме".

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. "Апошні рэпартаж". Д/ф.
* 14.20. "Ці лёгка быць адважным".
◆14.45. "Назола".
16.15. "Ранішняя музыка" і інш.
16.40. Тэлемагазін.
◆16.45. "Тры з паловай дні з жыцця Івана Сямёнава, другакласніка і другагодніка".
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
◆19.05. "Канец сезона марожанага".
* 20.30. "Калабок, калабок".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. "Саліст". Фільм-канцэрт.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.15. Ваш стыль.
22.20. СКА (Санкт-Пецярбург) – "Ітыль" (Казань).
◆22.55. Анталогія зарубежнага кіно. "Была добрая ідэя".

8-ы канал
18.00. Канцэрт гурта "Кава з малаком".
19.00. СОЛТЭК. Дорэміфасолькі.
* 19.05. Мультфільм У.Дыснея.
◆19.40. "Праект Афрадзіты". 5-я серыя.
20.30. Гарадскі гадзіннік. Навіны.
20.40. Foxy music (паўтор).
21.25. Час мясцовы.
◆21.55. "Чырвовая дама" (ЗША).
23.20. Гарадскі гадзіннік. Навіны.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.30. "Энцыклапедыя цудаў, або Вы хацелі пра гэта даведацца". Фільм 75-ы.
18.00 і 21.00. "Сёння".
18.35. Футбольны клуб.
◆19.15. "Белы крумкач".
◆21.40. "Маісей заканадаўца". 5-я серыя.
22.35. Часінка.
23.10. US open– Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
◆0.00. "Заапарк, ноч".

■ 10, субота

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
◆8.35. "Забойства сведкі".
9.55. Конны спорт. Кубак свету "Вольва".
* 10.35. "Замочак з сакрэтам".
10.55. 20 мінут рэдактара.
* 11.15. "Лулу – анёл кветак".
11.50. Здароўе.
12.40. "Бімбам".
13.00. "Мы гэта можам". Дабрачынная акцыя для дзяцей-інвалідаў.
◆13.45. "Альпійская балада".
15.25. Працістаянне.
16.10. Мультклуб.
16.40. Паміж намі, жанчынамі.
* 17.40. "Чарапашкі ніндзя".
18.05. "Нов і К" – mon-10.
19.05. Шоу Аляксандра Саладухі.
20.30. Пяць хвілін на жарты.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "І... як Ікар".
23.50. Пад купалам Сусвету.
0.00. Кубак Беларусі па цяжкай атлетыцы.
0.30. "Каскад".
0.50. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"
8.00. Покліч джунгляў.
8.30. Міждзяржаўная тэлерадыёкампанія "Мір".
10.00. Ранішняя пошта.
10.30. Медыцына для цябе.
11.00. Навіны культуры.
11.10. Смак.
◆11.25. "Сарока-зладзейка".
13.00. Кніжны двор.
13.30. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.
14.00, 22.35. Навіны.
14.20. Лабірынт.
◆14.50. "Кэтвізл".
15.15. "Рыжая трава". Міжнародны фольк-клуб.
15.45. Тайны Старой плошчы.
16.15. "Жыццё заапаркаў".
16.55. Брэйн-рынг.
17.45. Да і пасля...
◆18.40. "Справа аб выкраданні дзіцяці Ліндберга". 1-я серыя.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35. Надвор'е.
◆20.45. "Камісар".
21.45. Футбол. "Тарпеда" (Масква) – "Спартак" (Масква).
◆23.35. "Адчыненыя дзверы".

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Весткі.
* 8.00. "Салодкая рэпа".
8.10. "Дзень нараджэння Дональда Дака".
8.40, 18.50. Тэлэрудыт.
8.45. Пілігрым.
9.30. Пецярбургскія гісторыі.
10.00. Як жыць будзем?
◆10.45. "Пасля дожджычку ў чацвер".
12.10. Казырная дама.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. "Зрабіце мяне прыгожай". Д/ф.
14.20. Футбол без граніц.
15.15. Залатая шпора.
15.45. Ток-шоу.
* 16.30. "Пітэр Пэн".
17.25. Вуснамі дзіцяці.
17.55. Свята кожны дзень.
18.05. Сяргей Юрскі. Тэатр абсурду – падстава для споведзі.
◆19.25. "Дзве жанчыны".
21.20. Зусім сакрэтна.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Праграма "А".
23.35. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.

Санкт-Пецярбург
9.00. Рэлігійная праграма.
9.30. Чароўная лінія.
◆9.45. "Была добрая ідэя".
11.25. Па слядах кінафестывалю "Пасланне да чалавека".
◆12.15. "Пра Люшу і..."
12.25. "Мая музыка". С.Стадлер.
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.35. "Сэрцы чатырох".
15.05. "Мастацтва Фядоскіна". Д/ф.
* 15.30. "Марыяна першая".
16.00. Аўтапілот.
16.15. "Канцэрт па заяўках", "Канец шляху". Д/ф.
17.20. "Казка пачынаецца". Лялечны тэлеспектакль.
◆17.50. "Пойдзем са мной у начное".
18.10. Вялікі фестываль.
18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
18.55. Экспрэс-кіно.
◆19.15. "Страсці".
◆20.50. "Асенняя навела".
22.05. Ваш стыль.
22.15. Адам і Ева +.
◆22.45. "Гісторыя таблеткі".

8-ы канал
◆15.00. "Валацуга" (Індыя).
17.30. Прапаведнік Кенет Коўпленд.
* 18.00. Мультфільм Дыснея.
◆18.35. "Праект Афрадзіты". 6-я серыя.
19.30. СОЛТЭК. Спартыўная мазаіка.
20.00. Фірма "Кедберы" і ММ-4 прадстаўляюць музычную праграму з удзелам Крыса дэ Бурга.
21.20. Скрыжаванне.
◆21.40. "У аб'ектыве – смерць" (ЗША).

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.15. Трэцяе вока.
18.00. "Сёння".
18.35. "Ключы ад форта Баярд". 30-ы вып.
19.55. "Непадведзеныя вынікі".
◆20.25. "Сышчыкі – аматары экстра-класа". 3-я серыя.
21.00. Надоечы.
21.45. Аўтаспорт: вышэйшыя дасягненні.
◆22.00. "Праклятце Дзюран".
23.05. US open– Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе.
◆1.05. Музычны кірмаш.

■ 11, нядзеля

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Слова да чалавека.
8.55. Справы вайсковыя.
9.40. Урокі здароўя.
10.15. Нядзельная пропаведзь свяшчэнніка Георгія Латушкі.
10.25. "MTV. Лепшыя хіты".
10.55. Беларускі тур.
* 11.15. "Чарапашкі ніндзя".
11.40. Аэробіка. Урокі Наталлі Наважылавай.
12.10. "Мы гэта можам".
◆13.00. "Паэма аб моры".
14.45. "Спартыўнаму клубу вайскоўцаў – 50".
15.10. Нядзельнае тэлекафэ "Мая мама".
15.40. "Тры апельсіны". Музычная праграма.
16.00. Гандбол. Кубак еўрапейскіх чэмпіёнаў. СКА (Мінск) – "Пелістэр" (Македонія).
17.30. Дзелавы веснік.
17.45. "Гінес-шоу".
* 18.15. "Чарапашкі ніндзя".
18.40. Праспект.
19.15. Запрашаем на вячоркі.
20.00. Панарама.
20.35. Пяць хвілін на жарты.
20.40. Калыханка.
21.00. Пад купалам Сусвету.
◆21.15. "Адзін дзень у судзе".
23.05. Камп'ютэрны палігон.
23.20. Кубак Беларусі па цяжкай атлетыцы.
23.50. "Беларусь мая светлая". Канцэрт.

Канал "Астанкина"
7.15. Алімпійская раніца.
7.50. Спортлото.
8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Ранішняя зорка.
10.50. Пад знакам "пі".
11.40. Люстэрка.
12.20. Малыя гарады Расіі.
12.55. Шпаргалка з падарункам.
13.10. "Падводная адысея каманды Кусто".
14.00, 17.25, 23.00. Навіны.
14.20. Дыялог у прамым эфіры.
15.00. Жывое дрэва рамёстваў.
15.05. Акно ў Еўропу.
15.40. Клуб падарожнікаў.
* 16.30. "Баскетбольная ліхаманка" і інш.
17.35. Тэлелоцыя.
17.50. Шалёны дзень, ці Добрай ночы, малышы!
18.35. Бамонд.
18.55. Надвор'е.
◆19.00. "Суперпаліцэйскі".
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны ўік-энд.
22.10. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.
23.10. Праменад у Марыінскім.
23.55. Відэамікс.

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.25. Чэмпіянат свету па водных відах спорту.
8.10. "Аднойчы...", "Прадоўжанка".
* 8.40. "Залатая антылопа".
9.10. Добрай раніцы.
9.40. Суайчыннікі...
10.10. Аты-баты...
◆10.40. "Звянігара".
12.40. Шэсць сотак.
13.20. Не высечы...
13.35. Музыка ўсіх пакаленняў.
14.05. Белая варона.
14.50. "Варыяцыя для аднаго акцёра". Памяці І.Смактуноўскага.
15.50. "Формула-1".
* 17.00. "Гуфі і яго каманда" і інш.
17.55. "Формула-1".
◆19.25. "Ілюзіі".
21.10. Каробка перадач.
21.25. У Ксюшы.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Пецярбургскія сезоны. Уладзімір Співакоў.

Санкт-Пецярбург
9.00. "Гаючае слова". Праграма-набажэнства.
* 9.30. "Клемянціна".
10.00. Экспрэс-кіно.
10.15. "І зноў музыка". Фільм-канцэрт.
11.00. Нядзельны лабірынт.
◆12.30. "Рыжая фея".
13.30. З днём нараджэння, Уладзімір Співакоў.
14.30. Ад першай асобы.
15.15. Храм.
16.00. Залаты ключ.
16.15. Сёння і штодзённа.
16.35. Казка за казкай. "Прыгожая Разалінда".
17.00. Чэмпіянат Італіі па футболе.
18.55. Сімвал веры.
19.30. Інфарм ТБ.
◆20.00. "СЭР".
21.15. СКА (Санкт-Пецярбург) – ЦСК (Масква).
21.55. Ваш стыль.
22.00. Усяночнае дбанне.
◆22.15. "Аляксандр Неўскі".

8-ы канал
◆15.00. "Герой залатога наканечніка".
* 16.45. Мультфільмы.
17.45. СОЛТЭК:"ПІК".
◆18.15. "Кветка ў пыле" (Індыя).
20.40. Спорт-сакрэт.
◆21.10. "Не сумуй" (Грузія).
22.40. Foxy music.

Канал НТВ
◆17.00. "Я вас кахаў..."
18.35. Тэлечасопіс "Майстэрства жыць".
* 19.05. Мультфільм.
20.00. Вынікі.
◆21.10. "Цудоўная сямёрка".
23.30. US open – Адкрыты чэмпіянат ЗША па тэнісе (прамы рэпартаж).
◆2.00. Анонс тыдня.

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
* мультфільмы

КІНААФІША МІНСКА

3 верасня

«МАСКВА»: "Міжнародны кангрэс беларусістаў" (д/ф да Дня беларускай пісьменнасці і друку)– перад пачаткам сеансаў. "Скарбы Амазонкі"***– 14.00 (л), 18.00. "Мужы і палюбоўнікі"****– 16.00, 19.40. Шоу "Парадыз"– 23.00. "Аголенасць на продаж"****– 21.20.

«КАСТРЫЧНІК»: "Скарбы Амазонкі"****– 14.30, 17.40. "Нулявы допуск"– 16.10, 21.00. "Паліцэйскі з таго свету"– 19.20. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу"– 21.30.

«АЎРОРА»: "Увага, чарапаха!" (д)– 13.30. "Дзівакі ў Беверлі-Хілз"– 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.00. "Спадчына, або Дзяўчынкі, плачу за ўсё!"***– 18.50, 21.10. "Пацукі, або Начная мафія"– 15.30, 17.10.

«БЯРЭСЦЕ»: "Лепшыя ў Нью-Йорку"****– 12.00, 16.00, 19.30, 21.00. "Быць закаханым"– 14.00, 18.00. "Ноч выючага звера"***– 13.00, 15.00, 17.00, 20.30. "Гадзюка" – 11.30, 18.30.

«ВІЛЬНЮС»: "Рэма: не ўзброены і вельмі небяспечны"– 11.30, 20.00. "Смяротны заклад"***– 13.30, 18.20, 22.00 (н). "Скрозь час"– 16.40.

«ДРУЖБА»: "Шэльма ў чорным"***- 18.00, 21.20. "Смяротны заклад"***– 15.10, 19.40. "Памерці за..."– 14.30 (л).

«ПАРТЫЗАН»: "Дзікае каханне"***– 14.00. "Мужы і палюбоўнікі"****– 16.10, 20.00. "Небяспечны бізнес" (вострасюжэтны прыгодніцкі фільм)– 17.50, 21.30.

«ПЕРАМОГА»: "Дзівакі ў Беверлі-Хілз"– 13.00, 16.20, 18.20. "Дух помсты"–14.50, 20.00. Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 21.00.

«САЛЮТ»: "Фенікс– воін, ці Вайна амазонак"****– 14.10, 15.50, 19.40, 21.20. (Да Дня беларускай пісьменнасці і друку д/ф "Іван Насовіч"). "Дзікае каханне"***– 12.00, 17.30.

«СУЧАСНІК»: "Я, Францыск Скарына"– 14.30. "Шалёныя ночы Клеапатры"****– 16.00, 17.40, 19.20, 21.00.

«БЕЛАРУСЬ»: "Па краі бездані"– 11.00, 16.50, 20.10. "Далёкая краіна" (2 с.)– 11.10, 15.30, 17.50. "Аднойчы ў Амерыцы" (2 с.)– 12.50, 18.40. "Жанчына ў агні"***– 13.30.

«КІЕЎ»: "Пятая малпа"– 12.40 (л – толькі 3-га), 14.30. "Наёмны забойца"– 16.30, 18.20. "Калігула" (2 с.)****– 20.00.

«КАМСАМОЛЕЦ»: Мультфільмы (д)– 10.30. "Начныя ястрабы"***– 12.00, 15.00, 19.00, 20.30. "Бай-бай, бэбі"***– 14.00, 17.00, 20.40. "Кат з Кабабланка"– 11.00, 13.00, 16.00. Зала індыйскага фільма:"Акіян" (2 с.)– 18.00.

«МІР»: "Жыкіны мемуары"***– 12.00, 16.00, 20.00. "Вельмі верная жонка"– 14.00, 18.00. "Паліцэйская хватка"– 11.00, 15.00, 19.00. "Шэльма ў чорным"***– 13.00, 17.00, 20.40. Відэазала:"Ніхто не ідэальны"– 14.30, 16.30, 18.30.

«ПІЯНЕР»: "Сонца ў кішэні" (д)– 10.30. "Палёт навігатара" (д)– 13.40. "Няма куды схавацца"– 12.00, 15.20. "Далёкая краіна" (2 с.)– 17.00. Танцавальна-пацяшальная праграма – 20.00.

Дзяжурны рэдактар Вольга ШАЎКО

Стыльрэдактар Валянціна СКАРЫНКІНА

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Час падпісання ў друк:
па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.

М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэкс 63129. Тыраж 45 000. Зак. 96.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і маральна-этычнага выхавання – 68-29-56; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі і аглядальнікі – 68-29-26; аддзел школьнай і студэнцкай моладзі – 68-25-93; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37; РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.